

HALLINTOSÄÄNTÖ

1.1.2023
valt. 12.12.2022 § 52

LAPINLAHTI

HALLINTOSÄÄNTÖ

Sisälllys

I OSA YLEISET MÄÄRÄYKSET	1
1 luku	1
Kunnan johtaminen	1
1 § Hallintosäännön soveltaminen	1
2 § Kunnan johtamisjärjestelmä	1
3 § Esittely kunnanhallituksessa	1
4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät	1
5 § Kunnan viestintä	2
2 luku	3
Toimielinorganisaatio	3
6 § Valtuusto	3
7 § Kunnanhallitus ja hyvinvointi- ja osallisuusjaosto	3
8 § Tarkastuslautakunta	3
9 § Lautakunnat	3
10 § Vaalitoimielimet	3
11 § Vaikuttamistoimielimet	3
3 luku	5
Henkilöstöorganisaatio	5
12 § Henkilöstöorganisaatio	5
13 § Kunnanjohtaja	5
14 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät	5
15 § Osastonjohtaja	6
16 § Tulosalueen päällikkö	6
17 § Tulosyksikön päällikkö	6
4 luku	7
Konserniohjaus ja sopimusten hallinta	7
18 § Konsernijohto	7
19 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako	7
20 § Sopimusten hallinta	7
5 luku	8
Toimielinten ja viranhaltijoiden tehtävät ja toimivallan jako	8
21 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta	8
22 § Hyvinvointi- ja osallisuusjaoston tehtävät ja toimivalta	9

23 § Lautakuntien yleinen ratkaisovalta.....	9
24 § Sivistyslautakunnan ratkaisovalta.....	10
25 § Teknisen lautakunnan ratkaisovalta	10
26 § Ympäristölautakunnan ratkaisovalta	11
27 § Kunnanjohtajan ratkaisovalta.....	11
28 § Osastonjohtajien yleinen ratkaisovalta	11
29 § Hallintojohtajan tehtäväalue ja ratkaisovalta	12
30 § Taloussihteerin tehtäväalue ja ratkaisovalta	12
31 § Sivistysjohtajan ratkaisovalta	13
32 § Perusopetuksen ja kansalaisopiston rehtorin ratkaisovalta	13
33 § Lukion rehtorin ratkaisovalta.....	13
34 § Koulutussuunnittelijan ratkaisovalta	14
35 § Marin ja Liisan koulun apulaisrehtorin ratkaisovalta	14
36 § Kirjastotoimenjohtajan ratkaisovalta	14
37 § Varhaiskasvatuspäällikön ratkaisovalta	14
38 § Päiväkodin johtajan ratkaisovalta.....	14
39 § Teknisen johtajan ratkaisovalta.....	15
40 § Kiinteistöpäällikön ratkaisovalta.....	15
41 § Kuntatekniikkapäällikön ratkaisovalta	15
42 § Rakennustarkastajan ratkaisovalta.....	16
43 § Ympäristöasiantuntijan ratkaisovalta	16
44 § Maanmittausinsinöörin ratkaisovalta	17
45 § Toimivallan edelleen siirtäminen	17
46 § Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta	17
47 § Asian ottaminen toimielimen käsiteltäväksi.....	17
5 a luku	18
Normaalista toimivallasta poikkeaminen	18
48 a § Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi.....	18
48 b § Normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan käyttöön ottaminen määräajaksi	18
6 luku	19
Toimivalta henkilöstöasioissa	19
49 § Kunnanhallituksen yleistöimivalta henkilöstöasioissa	19
50 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen	19
51 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi	19
52 § Kelpoisuusvaatimukset.....	19
53 § Haettavaksi julistaminen	19
54 § Palvelussuhteeseen ottaminen	19

55 § Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen	21
56 § Palvelussuhteeseen valitun irtisanouduttua ennen palvelusuhteen alkamista	21
57 § Virka- ja työvapaiden myöntäminen	21
58 § Vuosilomasta päättäminen.....	22
59 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen	22
60 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen	22
61 § Sivutoimet	22
62 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen.....	22
63 § Virantoimituksesta pidättäminen.....	22
64 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi	23
65 § Lomauttaminen	23
66 § Palvelussuhteen päättyminen	23
67 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen	23
68 § Palkan takaisinperiminen	23
69 § Palkkauksen määrittelemine	23
70 § Varoitus	24
71 § Valintamenettelystä poikkeaminen.....	24
7 luku	25
Tietohallinnon järjestäminen	25
72 § Kunnanhallituksen tiedonhallinnan tehtävät.....	25
73 § Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät.....	25
74 § Asiakirjahallintoa ja arkistointia johtavan viranhaltijan tehtävät	25
75 § Lautakunnan/toimialan tietohallinnon tehtävät	26
II OSA Talous ja valvonta	27
8 luku	27
Taloudenhoito	27
76 § Talousarvio ja taloussuunnitelma.....	27
77 § Talousarvion täytäntöönpano	27
78 § Toiminnan ja talouden seuranta.....	28
79 § Talousarvion sitovuus.....	28
80 § Talousarvion muutokset.....	29
81 § Omaisuuden hallinta, luovuttaminen ja vuokraaminen	29
82 § Poistosuunnitelman hyväksyminen	29
83 § Rahatoimen hoitaminen ja saatavien perintä.....	30
84 § Maksujen perusteista päättäminen.....	30
85 § Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut	30
86 § Laskujen hyväksyminen ja tarkastaminen	31

87 § Toimivalta hankinnoissa ja sopimuksissa.....	31
88 § Hankinnoissa noudatettava menettely.....	31
9 luku	33
Ulkoinen valvonta	33
89 § Ulkoinen valvonta.....	33
90 § Tarkastuslautakunnan kokoukset	33
91 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi.....	33
92 § Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät.....	34
93 § Tilintarkastusyhteisön valinta	34
94 § Tilintarkastajan tehtävät.....	34
95 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät	34
96 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi.....	34
10 luku	35
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	35
97 § Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	35
98 § Lautakunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	35
99 § Viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät	35
III OSA Valtuusto	36
11 luku	36
Valtuuston toiminta	36
100 § Valtuuston toiminnan järjestelyt.....	36
101 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi	36
102 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa	36
103 § Istumajärjestys	37
12 luku	38
Valtuuston kokoukset.....	38
104 § Valtuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous	38
105 § Kokouskutsu	38
106 § Esityslista.....	38
107 § Sähköinen kokouskutsu	38
108 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla.....	39
109 § Jatkokokous.....	39
110 § Varavaltuutetun kutsuminen.....	39
111 § Läsnäolo kokouksessa	39
112 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	39
113 § Kokouksen johtaminen.....	40
114 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle.....	40

115 § Tilapäinen puheenjohtaja.....	40
116 § Esteellisyys	40
117 § Asioiden käsittelyjärjestys	41
118 § Puheenvuorot.....	41
119 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	42
120 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	42
121 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen	42
122 § Äänestykseen otettavat ehdotukset.....	42
123 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys	42
124 § Äänestyksen tuloksen toteaminen	43
125 § Toimenpidealoite	43
126 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	43
127 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille	43
13 luku	44
Enemmistövaali ja suhteellinen vaali	44
128 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset	44
129 § Enemmistövaali	44
130 § Valtuuston vaalilautakunta.....	44
131 § Ehdokaslistojen laatiminen.....	44
132 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto.....	45
133 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen	45
134 § Ehdokaslistojen yhdistelmä	45
135 § Suhteellisen vaalin toimittaminen.....	45
136 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen.....	45
14 luku	46
Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus.....	46
137 § Valtuutettujen aloitteet.....	46
138 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys	46
139 § Kyselytunti.....	46
IV OSA Päätöksenteko- ja hallintomenettely	48
15 luku	48
Kokousmenettely	48
140 § Määräysten soveltaminen	48
141 § Toimielimen päätöksentekotavat.....	48
142 § Sähköinen kokous.....	48
143 § Sähköinen päätöksentekomenettely.....	48
144 § Kokousaika ja -paikka	49

145 § Kokouskutsu	49
146 § Sähköinen kokouskutsu	49
147 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla	49
148 § Jatkokokous	50
149 § Varajäsenen kutsuminen	50
150 § Läsnäolo kokouksessa	50
151 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä	50
152 § Kokouksen julkisuus	50
153 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	51
154 § Tilapäinen puheenjohtaja	51
155 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot	51
156 § Kokouskutsussa mainitse mattoman asian käsittely	51
157 § Esittelijät	51
158 § Esittely	51
159 § Esteellisyys	52
160 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi	52
161 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen	52
162 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen	52
163 § Äänestykseen otettavat ehdotukset	53
164 § Äänestys ja vaali	53
165 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen	53
166 § Päätösten tiedoksi anto kunnan jäsenelle	54
16 luku	55
Muut määräykset	55
167 § Aloiteoikeus	55
168 § Aloitteen käsittely	55
169 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot	55
170 § Asiakirjojen allekirjoittaminen	55
171 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen	56

I OSA YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 luku

Kunnan johtaminen

1 § Hallintosäännön soveltaminen

Lapinlahden kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty.

2 § Kunnan johtamisjärjestelmä

Kunnan johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

3 § Esittely kunnanhallituksessa

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen, esittelijänä toimii hänen sijaisekseen määrätty.

4 § Kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät

Kunnanhallituksen puheenjohtaja

1. johtaa kuntastrategian sekä kunnanhallituksen tehtävien toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä käymällä asioiden käsittelyn edellyttämiä keskusteluja poliittisten ryhmien kanssa sekä pitämällä sopivin tavoin yhteyttä kunnan asukkaisiin ja muihin sidosryhmiin,
2. vastaa kunnanjohtajan johtajasopimuksen valmistelusta ja huolehtii kunnanhallituksen ja valtuuston kytkemisestä valmisteluprosessiin tarkoituksenmukaisella tavalla sekä
3. vastaa siitä, että kunnanjohtajan kanssa käydään vuosittain tavoite- ja arviointikeskustelut.

5 § Kunnan viestintä

Kunnanhallitus johtaa kunnan viestintää ja tiedottamista kunnan toiminnasta. Kunnanhallitus hyväksyy yleiset ohjeet viestinnän ja tiedottamisen periaatteista sekä nimeää viestinnästä vastaavat viranhaltijat.

Kunnanhallitus, lautakunnat, kunnanjohtaja sekä toimialojen johtavat viranhaltijat huolehtivat, että kunnan asukkaat ja palvelujen käyttäjät saavat riittävästi tietoja valmisteltavina olevista yleisesti merkittävistä asioista ja voivat osallistua ja vaikuttaa näiden asioiden valmisteluun. Viestinnässä käytetään selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otetaan huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

2 luku

Toimielinorganisaatio

6 § Valtuusto

Valtuustossa on 31 valtuutettua.

7 § Kunnanhallitus ja hyvinvointi- ja osallisuusjaosto

Kunnanhallituksessa on 9 jäsentä, joista valtuusto valitsee kunnanhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kunnanhallituksen jäsenten ja varajäsenten tulee olla valtuutettuja, ellei tasa-arvolaista tai muusta pakottavasta syystä muuta johdu. Hyvinvointi- ja osallisuusjaostossa on viisi jäsentä ja heillä on henkilökohtaiset varajäsenet. Puheenjohtajana toimii kunnanhallituksen puheenjohtaja.

Kunnanhallituksen ja sen alaisen hyvinvointi- ja osallisuusjaoston toimikausi on valtuustokausi, ellei valtuusto valinnan yhteydessä toisin päättä.

8 § Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnassa on 5 jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja (Kuntalaki (410/2015) 121 §). Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Tarkastuslautakunnan toimikausi on valtuustokausi, ellei valtuusto valinnan yhteydessä toisin päättä.

9 § Lautakunnat

Lapinlahden kunnassa on seuraavat lautakunnat:

- Sivistyslautakunta, 7 jäsentä.
- Tekninen lautakunta, 7 jäsentä.
- Ympäristölautakunta, 7 jäsentä.
- Keskusvaalilautakunta, 5 jäsentä.

Valtuusto valitsee lautakuntien varsinaisista jäsenistä yhden puheenjohtajan ja yhden varapuheenjohtajan. Sivistyslautakunnan, teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan jäsenistä lautakunnan puheenjohtajan tulee olla valtuutettu. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen lukuun ottamatta keskusvaalilautakuntaa, jonka varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia. Keskusvaalilautakuntaan nimetään kahdeksan varajäsentä, jotka valtuusto asettaa siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

10 § Vaalitoimielimet

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista säädetään vaalilaissa.

11 § Vaikuttamistoimielimet

Kunnassa on nuorisovaltuusto (NuorisoFoorumi), ikäihmistenneuvosto, vammaisneuvosto ja lapsi- ja perheneuvosto, joiden kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kunnanhallitus.

Vaikuttamistoimielimillä ei ole päätösvaltaa ja ne eivät ole kunnan varsinaisia toimielimiä. Neuvostot toimivat kunnanhallituksen hyväksymien toimintaohjeiden mukaisesti.

Neuvostot voivat tehdä aloitteita Lapinlahden kunnalle ja aloitteet käsitellään toimivaltaisessa toimielimessä kuuden kuukauden kuluessa. Kunnanhallitus esittää vuosittain huhtikuun loppuun mennessä valtuustolle luettelon neuvostojen tekemistä aloitteista ja suoritetuista toimenpiteistä.

Neuvostojen pöytäkirjat pidetään nähtävillä kunnan verkkosivuilla.

3 luku

Henkilöstöorganisaatio

12 § Henkilöstöorganisaatio

Kunnan tehtäviä hoidetaan kolmen osaston avulla. Osastot ovat:

- hallinto-osasto
- sivistysosasto
- tekninen osasto

Osastot jakaantuvat tulosalueiksi, vastuualueiksi ja tulosityksiköiksi.

Osastonjohtajat vastaavat toimialansa toiminnasta sekä johtavat ja kehittävät toimialoja kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan alaisuudessa.

toimielin	johtaja
kunnanhallitus	hallintojohtaja
sivistyslautakunta	sivistysjohtaja
tekninen lautakunta	tekninen johtaja

Kunnanjohtaja määrää kullekin osastonjohtajalle sijaisen, joka hoitaa esihenkilön tehtäviä tämän ollessa poissa tai esteellinen.

Kunnan johtoryhmään kuuluvat kunnanjohtajan nimeämät henkilöt. Johtoryhmän tehtävänä on tukea ja kehittää kunnan kokonaisjohtamista sekä toimielinten välistä yhteistyötä ja työnjakoa. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti kunnanjohtajan kutsusta.

13 § Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja vastaa kunnanhallituksen toimialan toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen alaisuudessa.

Kunnanjohtajan tehtävistä määrätään kunnanjohtajan johtajasopimuksessa, hallintosäännössä, erilaisissa suunnitelmissa ja talousarviossa.

Kunnanjohtajan ollessa esteellinen tai poissa ollessa hoitaa kunnanjohtajan tehtäviä hallintojohtaja. Sijaisuustarpeen ollessa pidempi kuin vuosiloma tai jos virka on avoinna, päättää kunnanhallitus erikseen tehtävän hoitamisesta.

14 § Toimialojen organisaatio ja tehtävät

Valtuusto päättää osastojen jakamisesta tulosalueisiin hyväksyessään talousarvion.

Valtuusto päättää kunnallisen liikelaitoksen ja kunnallisen yhtiön perustamisesta.

Kunnanhallitus ja lautakunnat määrävät alaisensa toimialan organisaatiosta ja tehtävistä siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

Kunnanhallitus päättää toimialojen välisestä tehtäväjaosta siltä osin kuin hallintosäännössä ei ole asiasta määrätty.

15 § Osastonjohtaja

Osastonjohtaja vastaa osastonsa toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, kunnanjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa.

16 § Tulosalueen päällikkö

Tulosalueen päällikkö vastaa tulosalueen toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kunnanhallituksen, lautakunnan ja osastonjohtajan alaisuudessa.

Kunnanjohtaja määrää tulosalueen päällikön ja hänelle sijaisen kuultuaan osastonjohtajaa. Tulosalueen päällikkönä voi toimia myös osastonjohtaja.

17 § Tulosityksikön päällikkö

Tulosityksikön päällikkö vastaa tulosityksikön toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa tulosalueen päällikön alaisuudessa.

Osastonjohtaja määrää tulosityksikön päällikön ja hänelle sijaisen kuultuaan tulosalueen päällikköä. Tulosityksikön päällikkönä voi toimia myös tulosalueen päällikkö tai osastonjohtaja.

4 luku

Konserniohjaus ja sopimusten hallinta

18 § Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

19 § Konsernijohtoon tehtävät ja toimivallan jako

Kunnanhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittamisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
4. antaa valtuustolle kolmannesvuosittain (1–4, 5–8 ja 9–12) raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
5. arvioi vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta,
6. antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
7. määrää tarvittaessa edustajan käyttämään kunnan puhevaltaa, edustamaan kuntaa yhteisöissä sekä tekemään oikeustoimia,
8. antaa kunnan edustajiksi nimetyille omistajaohjauksen edellyttämät toimenpiteet.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

20 § Sopimusten hallinta

Kunnanhallitus vastaa sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä, antaa tarkemmat ohjeet sopimushallinnasta sekä määrää sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

Lautakunnat määräävät sopimusten vastuuhenkilöt toimialallaan.

5 luku

Toimielinten ja viranhaltijoiden tehtävät ja toimivallan jako

21 § Kunnanhallituksen tehtävät ja toimivalta

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä.

Kunnanhallituksen tehtäväalueita ovat:

1. Johtaa, ohjata ja kehittää kunnan hallintoa ja palvelutuotantoa huomioiden myös sellaiset tehtäväalueet, jotka on organisoitu erillisiksi yhtiöiksi tai muulla tavalla, esimerkiksi yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa.
2. Vastata kunnan taloudesta ja kuntasuunnittelusta.
3. Kunnan elinvoimaisuutta edistävät palvelut, asuminen, joukkoliikenne, elinkeinotoimi, hyvinvointi ja työllistäminen.
4. Ohjata maankäytön suunnittelun avulla eri toimintojen sijoittumista kuntaan huomioiden ympäristön vaatimukset.
5. Kehittää kuntien välistä yhteistyötä.
6. Ohjata ja sovittaa yhteen sekä seurata ja arvioida kunnan toimintaa.
7. Järjestää kunnan toiminnan tulosten säännöllinen arvioiminen ja valvoa tavoitteiden toteutumista.
8. Järjestää kunnan yleishallinto sekä talous- ja henkilöstöhallinto.

Kuntalaissa tai muussa lainsäädännössä säädetyin toimivallan lisäksi kunnanhallitus päättää seuraavista asioista:

1. Esittää maaliskuun loppuun mennessä selonteon valtuuston päätettävissä olevista asioista tehtyjen aloitteiden käsittelystä.
2. Selvityksen antamisesta valtuuston puolesta valtuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätöstä ei tule kumota.
3. Kiinteän omaisuuden ostamisesta ja vaihtamisesta.
4. Kiinteän omaisuuden myymisestä, jos kaupan kohde on enintään 5 ha ja asiaa ei ole siirretty viranhaltijan ratkaistavaksi tässä säännössä. Valtuusto päättää kiinteän omaisuuden myynnistä, jos kaupan kohde on yli 5 ha.
5. Asunto- ja liikekiinteistöosakkeiden sekä rakennusten ostamisesta, myymisestä ja vaihtamisesta.
6. Kiinteän omaisuuden pitkäaikaisesta (yli 10 vuotta) vuokraamisesta.
7. Asemakaavan tai tonttijaon toteuttamista varten tarvittavien alueiden, rakennusten ja laitteiden ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja lunastamisesta.
8. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 7 §:n mukaisesta kaavoituskatsauksesta.
9. Yleis- ja asemakaavan laatimisen aloittamisesta, ellei kaavoituksen aloittamisesta ole tehty päätöstä valtuustossa (MRL 36 § ja 51 §).
10. Rakennuskiellon ja toimenpiderajoitusten määrittämisestä yleis- ja asemakaavan laatimisen tai muuttamisen ollessa vireillä.
11. Kunnanjohtajan johtajasopimuksesta, palkasta, virkavapaudesta ja koulutuksesta.
12. Alueiden ja kiinteistöjen käyttöperusteista ja tilapäisessä edelleen vuokraamisessa noudatettavista periaatteista.
13. Valitsee edustajansa muihin lautakuntiin paitsi, vaalilautakuntiin ja tarkastuslautakuntaan.
14. Valitsee kunnan edustajat yhdistyksiin, säätiöihin ja osakeyhtiöihin.
15. Päättää talousarvioon sisältyvien yhdistys-, järjestö-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoviestustien jakamisesta.
16. Päättää tulosyksiköiden perustamisesta ja lakkauttamisesta tässä kohdassa esitettyin rajoituksin.

17. Jos kyseessä on vähintään kahden saman tulosalueen tulosityksiköiden perustaminen tai lakkauttaminen asiasta päättää valtuusto.
18. Perusopetuksen koulujen ja lukion perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää valtuusto.
19. Määrää hallintosäännön 62 §:n tarkoittaman valmisteluryhmän valmistelemaan kunnanjohtajan vaalia.
20. Päättää toimintojen ulkoistamisesta tai kunnallistamisesta tai muun palvelun ostamisen tai myymisen perusteita koskevan ensikertaisen sopimuksen hyväksymisestä tai olennaisesta muuttamisesta, mikäli toimenpiteellä on vaikutusta henkilöstön asemaan ja määrään.
21. Käyttää kunnan puhevaltaa lausuntojen antamisessa. Mikäli annettava lausunto on kunnan kannalta erittäin merkityksellinen (koskee laajoja väestöryhmiä) lausunnon antaa valtuusto.

Kunnanhallitus huolehtii myös työnantajan edustajan tehtävistä ja käyttää työnantajan päätösvaltaa palkkaus- ja työsuhdeasioissa.

1. Käyttää kunnan päätösvaltaa henkilöstön, lukuun ottamatta kunnanjohtajaa, palvelussuhteen ehtoja koskevissa asioissa ja päättää virka- ja työehtosopimusten täytäntöönpanosta.
2. Päättää paikallisen virka- ja työehtosopimuksen tekemisestä kunnallisen työmarkkinalaitoksen valtuutuksen nojalla.
3. Päättää virka- ja työehtosopimusten harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta sekä pääsopimuksen ja työehtosopimuksen mukaisista paikallisneuvotteluista.
4. Päättää henkilöstön koulutuksen toteuttamisen periaatteista sekä koulutussuunnitelmasta.
5. Päättää toistaiseksi voimassa olevien työsuhteiden perustamisesta, lakkauttamisesta ja nimikkeiden muuttamisesta.
6. Päättää yli yhden kuukauden harkinnanvaraisen virkavapaan/työloman myöntämisestä.

22 § Hyvinvointi- ja osallisuusjaoston tehtävät ja toimivalta

1. Edistää kuntalaisten hyvinvoinnin toteutumista kunnan eri toimialoilla.
2. Toimii yhteistyön kehittäjänä ja koordinoijana kunnan ja järjestöjen välillä.
3. Vastaa kunnan osallisuuden toteuttamisesta ja kehittämisestä.
4. Valmistelee ja tekee kunnanhallitukselle ehdotuksen vuosittain jaettavista yhdistys-, järjestö-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoavustuksista.
5. Valmistelee lausuntoja hyvinvoinnin edistämiseen liittyen.
6. Toimii ehkäisevästä päihdetyöstä annetun lain tarkoittamana toimielimenä.

23 § Lautakuntien yleinen ratkaisovalta

1. Lautakunta päättää niistä toimialueeseensa kuuluvista asioista, jotka ovat tarpeen vastuualueensa toiminnan järjestämiseksi ja kehittämiseksi ja tulosten saavuttamiseksi ja arvioimiseksi kuntastrategian, talousarvion sekä lakien ja sääntöjen mukaisesti, ellei niiden päättämistä ole määrätty muun viranomaisen tehtäväksi.
2. Lautakunta päättää toimialueensa toiminnassa noudatettavista perusteista ja yleisistä ohjeista.
3. Lautakunta päättää palveluista ja muista suoritteista perittävistä maksuista tai niiden perusteista, ellei niitä ole määrätty muun viranomaisen tehtäväksi.
4. Päättää valtuuston määrittelemien tavoitteiden ja sitä varten myönnettyjen resurssien jakamisesta ja voimavarojen kohdentamisesta tulosalue ja tulosityksikkötasolle.
5. Päättää toimialueensa suunnitelmista ja strategioista, ellei niitä ole määrätty kunnanhallituksen tai valtuuston tehtäväksi.
6. Päättää palveluiden myyntiä ja ostoa koskevista sopimuksista huomioiden hallintosäännön 21 §:n rajoituksen, jos asian ratkaisovaltaa ei ole siirretty viranhaltijalle tämän hallintosäännön luvussa 8.

7. Päättää uusien palveluiden tuottamisesta, palveluiden lakkauttamisesta sekä uudelleen organisoinnista, kun muutos tapahtuu tulosityksikkötasolla, huomioiden hallintosäännön 21 §:n rajoituksen.
8. Päättää työryhmän asettamisesta omalla toimialallaan, huomioiden hallintosäännön 29 §:n rajoituksen.
9. Päättää kunnan osallistumisesta useita toimijoita koskeviin hankkeisiin, mikäli hankkeesta aiheutuu koko hankeaikana kunnalle suoria kustannuksia yli 5 000 €.
10. Päättää tulosityksikkö- ja palvelualueitasoisten kehittämishankkeiden käynnistämisestä ja ohjaa niitä.
11. Hallinto-osaston osalta edellä kohdissa 1–10 määritellyt päätökset tekee kunnanhallitus.

24 § Sivistyslautakunnan ratkaisuvallta

1. Päättää esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion työajoista ja vapaapäivistä.
2. Hyväksyy kansalaisopiston opinto-ohjelman.
3. Nimeää lähikoulun perusopetuksen ensimmäisen luokan ja esiopetuksen aloittavalle oppilaalle.
4. Hyväksyy perusopetuksen koulujen ja lukion järjestyssäännöt sekä kirjaston käyttösäännöt.
5. Päättää opetuksen/koulutuksen järjestäjälle kuuluvan koulutuksen ja sen vaikuttavuuden arvioinnista.
6. Päättää koulujen tuntikehyksestä ja antaa tarvittaessa ohjeet ryhmien muodostamisen perusteista.
7. Päättää lukion ja aikuislukion opiskelijaksi ottamisen perusteista ja lukion aloituspaikoista.
8. Päättää oppilaan tai opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta.
9. Tekee perusopetuksen oppilaan ja esioppilaan erityistä tukea, erityisen tuen jatkamista ja päättämistä koskevat päätökset perusopetuslain mukaisesti huoltajan vastustaessa.
10. Toimii lasten varhaiskasvatuslain (1973/36) 11 d §:n mukaisena monijäsenisenä toimielimenä.
11. Tekee päätöksen siitä, että ylioppilaskokelas menettää oikeutensa osallistua ylioppilastutkintolain § 15 1 tai 2 momentissa tarkoitetun menettelyn tapahtuessa meneillään olevaa tutkintokertaa seuraavaan tutkintokertaan.

25 § Teknisen lautakunnan ratkaisuvallta

1. Päättää talousarvion investointiosaan hyväksytyjen peruskorjaus ja rakentamishankkeiden toteuttamisesta kunnanhallituksen ohjeiden mukaisesti.
2. Päättää asemakaavatiesuunnitelmien hyväksymisestä.
3. Päättää urakoista, suunnittelijoista ja suunnittelusopimuksista, jos asian ratkaisuvalltaa ei ole siirretty viranhaltijalle tämän hallintosäännön luvussa 8.
4. Toimii kaavatoimikuntana ja siinä ominaisuudessa huolehtii yleis- ja asemakaavoituksesta sekä niiden vaatimista selvityksistä ja tutkimuksista.
5. Päättää asema- ja yleiskaavojen laatimis- ja käsittelykustannusten perimisestä (MRL 59 §).
6. Päättää asemakaavojen ajanmukaisuuden arvioinnista (MRL 60 §).
7. Päättää erillisen tonttijaon laatimisesta ja hyväksymisestä (MRL 79 §).
8. Päättää asemakaavan hyväksymisestä silloin, kun se ei ole vaikutukseltaan merkittävä (MRL 52 §).
9. Päättää kunnan kaavoittajasta (MRL 20 §).
10. MRL:n 97 §:n mukaisen rakentamiskehotuksen antamisesta.
11. Päättää kunnan omistamien toimitilojen, asuntojen ja yritystoimintaan vuokrattavien tilojen vuokrien ja vuokrasopimusten perusteet.
12. Päättää virkistys-, maisema-, kulttuuri- tai luontoarvoiltaan merkittävien alueiden käsittelystä.
13. Päättää yksityis- ja metsäautoteiden rakentamisen ja kunnossapidon kunnan avustusten jakamisesta annettujen määrärahojen puitteissa päättämiensä sääntöjen mukaisesti.
14. Päättää kunnan ja tiekunnan välisistä kunnossapitosopimuksista.
15. Päättää uuden osoitetien nimeämisestä ja voimassa olevan osoitetien nimen muuttamisesta asemakaava-alueen ulkopuolella.

26 § Ympäristölautakunnan ratkaisuvallta

1. Toimii maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) mukaisena kunnan rakennusvalvontaviranomaisena.
2. Toimii maankäyttö- ja rakennuslain (132/99) 167 §:n mukaisena ympäristönhoitoa valvovana kunnan viranomaisena.
3. Toimii rakennussuojelulain (498/2010) mukaisena kunnan viranomaisena.
4. Toimii lain kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (64/86) mukaisena kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena.
5. Toimii ulkoilulain (606/73, muutos 1343/94) mukaisena kunnan leirintäalueviranomaisena.
6. Myöntää rakennusluvut siltä osin, kun päätösvaltaa ei ole annettu viranhaltijalle.
7. Myöntää maa-aines- ja ympäristöluvut ja käsittelee ympäristönsuojelulain mukaiset yleisen ilmoitusmenettelyn ilmoitukset.
8. Päättää erillisestä suunnittelutarveratkaisusta (MRL 137 §).
9. Päättää MRL:n 171 §:n mukaisista poikkeuksista (poikkeusluvut).
10. Päättää valituksen tekemisoikeuden käyttämisestä hallinto-oikeuden kumoamis- tai muuttamispäätöksestä lupa-asiassa (MRL 190).
11. Päättää ympäristökatselmustoimikunnan asettamisesta.
12. Päättää kunnan päätösvaltaan kuuluvien luonnonsuojelulain mukaisten luonnonmuistomerkkien rauhoittamisesta (LuonnonsL 26 §).
13. Määrää rakennuksen kunnossapitovelvoitteen asettamisesta, purkumääräyksestä, käyttökiellosta ja ympäristön siistimisestä (MRL 166 §).
14. Siirtää tarvittaessa alaiselleen viranhaltijalle toimivaltaansa lainsäädännön ja harkintavaltansa määräämissä rajoissa.
15. Päättää rakennusluvan myöntämisestä kerros- ja rivitaloille sekä yli 1200 m²:n suuruisille maatilojen rakennushankkeille ja teollisuuden tuotantorakennuksille.
16. Toimii maankäyttö- ja rakennuslain 161 a §:n mukaisena asemakaava-alueen ojitusoikeudesta toisen maalla päättävänä viranomaisena.

27 § Kunnanjohtajan ratkaisuvallta

1. Päättää lykkäyksen myöntämisestä tonttien ja muiden alueiden myynti- tai vuokraehtojen mukaisen rakentamis- tai muun velvollisuuden täyttämisestä.
2. Päättää työryhmän asettamisesta, mikäli työryhmän tehtävänanto koskee koko kuntaa tai laajoja tehtäväalueita.
3. Päättää tiedotus-, neuvottelu- ja edustustilaisuuksien järjestämisestä ja niissä noudatettavista periaatteista.
4. Päättää kunnan vaakunan käyttöoikeudesta ja kunnan viirin ja vaakunan luovuttamisesta.
5. Päättää luoton ottamisesta valtuuston vahvistamaan enimmäismäärään asti kunnanhallituksen ohjeiden mukaan.
6. Päättää projektien koordinoinnista.
7. Päättää vakinaisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden palkoista, mikäli henkilölle maksettava tehtäväkohtainen palkka poikkeaa kunnanhallituksen vahvistamasta tehtäväkohtaisesta palkasta tai kyseessä on tehtävä, jota ei ole virka-/työehtosopimuksessa hinnoiteltu tai palkka sisältää muita erillisiä korvauksia.
8. Nimeää kunnan työsuojelupäällikön.
9. Päättää kannatusilmoitusten antamisesta sekä lahjoitusten tekemisestä.

28 § Osastonjohtajien yleinen ratkaisuvallta

1. Vastaa osastonsa toiminnasta, sen organisoinnista, kokonaistaloudesta, strategisesta suunnittelusta ja kehittämisestä valtuuston ja lautakunnan päätösten ja linjausten mukaisesti sekä tekee sellaiset tarvittavat päätökset tehtäväalueellaan, joita ei ole määrätty muun viranomaisen toimivaltaan.

2. Johtaa ja ohjaa osaston toimintaa sekä lautakunnan päätettäväksi tulevien asioiden valmistelua ja tehtyjen päätösten täytäntöönpanoa.
3. Vastaa toimintasuunnitelman, talousarvion ja vuosikertomuksen valmistelusta ja seuraa niiden toteumaa.
4. Vastaa sisäisen valvonnan toteutumisesta ja riskienhallinnasta toimialueellaan.
5. Seuraa ja koordinoi ylikunnallisten palveluiden toteutumista ja saatavuutta Lapinlahden kunnan näkökulmasta ja tekee esityksiä tai aloitteita kunnan kannanotoiksi ja toimenpiteiksi.
6. Päättää määräaikaisten toimien ja virkojen perustamisesta talousarviossa varattujen rahojen puitteissa.
7. Hyväksyy osastonsa työntekijöiden ja viranhaltijoiden tehtävänkuvaukset ja tehtäväalueet.
8. Päättää opiskelijoiden työharjoittelussa noudatettavasta käytännöstä ja hyväksyy oppilaitosten kanssa tehtävät toistaiseksi voimassa olevat harjoittelusopimukset sekä opiskelijoiden kanssa tehtävät harjoittelusopimukset.
9. Päättää henkilökunnan täydennyskoulutuksesta kunnanhallituksen hyväksymien periaatteiden ja koulutussuunnitelman mukaisesti.
10. Hyväksyy opiskelijoiden opinnäytetöihin liittyvät tutkimuspyynnöt.
11. Päättää kunnan osallistumisesta useita toimijoita koskeviin hankkeisiin, mikäli hankkeesta aiheutuu koko hankeaikana kunnalle suoria kustannuksia alle 5 000 €.

29 § Hallintojohtajan tehtäväalue ja ratkaisovalta

1. Vastaa hallintokuntien yleisestä hallinnollisesta ohjaamisesta sekä kunnanhallituksen, hyvinvointi- ja osallisuusjaoston sekä valtuuston sihteerin-, valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä.
2. Vastaa kunnan rahavarojen ja omaisuuden hoidon, kunnan rahaliikenteen, talousarvion laadinnan ja talousarvion toteutumisen seurannan sekä pidemmän aikavälin toiminta- ja taloussuunnittelun koordinoinnista ja ohjaamisesta sekä laskentatoimen, hankintojen ja riskienhallinnan kehittämisestä.
3. Toimii ICT-palveluiden vastuuhenkilönä.
4. Myöntää kunnanjohtajalle sellaisen virkavapauden, jonka saamiseen hänellä on lainsäädännön tai virkaehtosopimuksen nojalla ehdoton oikeus sekä hyväksyy kunnanjohtajan laskut, esimerkiksi matkalaskut.
5. Päättää vähäisistä palvelumaksuista huomioiden kohdan 23 § rajoituksen. Vähäisenä palvelumaksuna pidetään esimerkiksi kopioinnista tai henkilöstön ruokailusta perittävän maksun määräämistä.
6. Päättää kunnan toimintojen vakuuttamisesta lukuun ottamatta kiinteistöjen vakuuttamista, jotka kuuluvat tilapalveluyksikölle.
7. Päättää saatavien poistamisesta tileistä määrärahojen rajoissa niiden saatavien osalta, joita ei ulosottomenettelyssä tai muutoin ole pystytty perimään.
8. Päättää maksettavista vahingonkorvauksista enintään 15.000 euroon asti. Päätös on annettava tiedoksi kunnanhallitukselle.
9. Huolehtii henkilöstöhallinnosta kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti ja toimii KT-yhteyshenkilönä.
10. Päättää ehdottomien palkankorotuksien myöntämisestä.
11. Päättää palvelulisien ja määrävuosikorotusten myöntämisestä.
12. Koordinoi sellaisia erillisiksi hankkeiksi muodostettuja projekteja, joita ei ole kohdennettu jonkun muun osaston vastuulle ja toimii kunnan edustajana kyseisten projektien ohjausryhmissä, ellei kunnanhallitus ole nimennyt muuta edustajaa ohjausryhmään ja vastaa hankkeitten suunnitelman mukaisesta toteuttamisesta ja taloudenhoidosta hanketta varten palkatun henkilöstön avustuksella.
13. Vastaa työllistämistoimenpiteistä määrärahojen puitteissa.

30 § Taloussihteerin tehtäväalue ja ratkaisovalta

1. Vastaa kunnan rahavarojen ja omaisuuden hoidosta, laskentatoimen, kirjanpidon, talousarvion ja tilinpäätöksen valmistelun, talousarvion toteutumisen seurannan, maksuvalmiuden ja taloutta koskevan tilastoinnin toteuttamisesta hallintojohtajan alaisuudessa.

2. Päättää tilapäisestä rahavarojen sijoittamisesta rahalaitoksiin sekä huolehtii kunnan pankkitilien käytöstä tilinkäyttövaltuuksien puitteissa. Merkittävien sijoitustarpeiden osalta tulee pyytää kunnanhallitukselta toimintaohjeita sijoitustoimintaan.
3. Päättää pankkitilien avaamisesta ja lopettamisesta ja niihin liittyvien ehtojen hyväksymisestä.
4. Huolehtii asuntotoimen viranomaistehtävistä siltä osin, kun ne on määrätty kunnan viranomaisen tehtäväksi.

31 § Sivistysjohtajan ratkaisovalta

1. Päättää luvan myöntämisestä aloittaa perusopetus yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin.
2. Päättää luvan myöntämisestä jatkaa koulunkäyntiä, mikäli perusopetuksen oppimäärä on suorittamatta, vaikka perusopetuksen aloittamisesta on kulunut 10 vuotta.
3. Päättää lapsen pidennetystä oppivelvollisuudesta perusopetuslain mukaisesti.
4. Ottaa oppilaan maahanmuuttajille järjestettävään perusopetukseen valmistavaan opetukseen.
5. Päättää oppilaan käymisestä muussa kuin lähikoulussa tai vieraan kunnan koulussa sekä vieraspaikkakuntalaisen lapsen luvasta käydä koulua Lapinlahdella.
6. Päättää (maksuttomasta) koulukuljetuksesta silloin, kun on kyse vieraspaikkakuntalaisesta oppilaasta/muussa kuin lähikoulussa käyvät oppilaasta tai muusta erityisestä syystä.
7. Nimeää lähikoulun niille oppilaille, joille palvelulautakunta ei ole lähikoulua nimennyt.
8. Hyväksyy opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman.
9. Päättää vuosittaisista opettajille maksettavista työnvaativuuden arviointiin perustuvista lisistä sekä opetusalan virkaehtosopimuksen mukaisista lisistä kunnanhallituksen hyväksymien periaatteiden mukaisesti.
10. Päättää oppilaan ottamisesta aamu - ja iltapäiväkerhotoimintaan sekä toiminnasta perittävän maksuluokan alentamisesta.
11. Päättää oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä.

32 § Perusopetuksen ja kansalaisopiston rehtorin ratkaisovalta

1. Tekee sellaiset päätökset, jotka ovat tarpeen toiminnan järjestämiseksi ja turvaamiseksi, mikäli päätösvaltaa ei tässä säännössä tai muutoin ole määrätty muun viranomaisen tehtäväksi.
2. Päättää opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman muutoksesta, mikäli se on merkitykseltään vähäinen.
3. Jakaa oppilaat ryhmiin opetuksen järjestämiseksi.
4. Päättää opetuksen julkisuuden rajoittamisesta.
5. Myöntää poissaololuvan oppilaalle/opiskelijalle. Rehtori voi siirtää päätösvaltaansa opettajalle.
6. Päättää luvan myöntämisestä koulukiinteistöön kuuluvien tilojen käytöstä tilapäisesti muuhun kuin koulun toimintoihin ja vastaa vuokran perimisestä huomioiden kiinteistökeskuksen kanssa olevat/tehdyt sopimukset.
7. Päättää oppilaalle/opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta.
8. Päättää koulunsa perusopetuksen 7–9 vuosiluokan oppilaan ottamisesta joustavan perusopetuksen oppilaaksi.
9. Kansalaisopiston rehtori päättää kansalaisopiston opinto-ohjelmaan lukuvuoden aikana tarvittavista vähäisistä muutoksista sekä määrittää erikoiskurssien kurssimaksut.

33 § Lukion rehtorin ratkaisovalta

1. Tekee sellaiset päätökset, jotka ovat tarpeen toiminnan järjestämiseksi ja turvaamiseksi, mikäli päätösvaltaa ei tässä säännössä tai muutoin ole määrätty muun viranomaisen tehtäväksi.
2. Päättää opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman muutoksesta, mikäli se on merkitykseltään vähäinen.
3. Päättää opetuksen julkisuuden rajoittamisesta.

4. Päättää luvan myöntämisestä koulukiinteistöön kuuluvien tilojen käytöstä tilapäisesti muuhun kuin koulun toimintoihin ja vastaa vuokran perimisestä huomioiden kiinteistökeskuksen kanssa olevat/tehdyt sopimukset.
5. Päättää opiskelijaksi ottamisesta sivistyslautakunnan ohjeiden mukaisesti.
6. päättää jatkuvasta hausta ja siihen liittyvistä hakuajoista ja -menettelyistä täytettäessä sellaisia opiskelupaikkoja, joita ei täydetä valtakunnallisin hakumenettelyin.
7. Päättää lisäajan myöntämisestä ja opiskeluoikeuden väliaikaisesta keskeyttämisestä opiskelijan hakemuksesta.
8. Antaa opiskeluoikeuden päättymisestä erillisen päätöksen.
9. Päättää osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista.
10. Päättää ylioppilaskokeeseen osallistumiseen erityisestä syystä.
11. Rehtorin päätöksellä kokeeseen voi erityisestä syystä osallistua myös lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava, joka ei ole opiskellut 1 momentissa tarkoitettuja opintoja, mutta jolla muutoin voidaan katsoa olevan riittävät edellytykset kokeesta suoriutumiseen (Laki ylioppilastutkinnosta §7).
12. Evätä osallistumisoikeus, mikäli ylioppilaskokelas ei täytä Laki ylioppilastutkinnosta 5–7 §:n mukaiset tutkintoon ja sen kokeisiin osallistumiselle säädettyjä edellytyksiä.

34 § Koulutussuunnittelijan ratkaisulta

1. Myöntää esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaalle maksuttoman kuljetuksen silloin, kun oppilaan perusopetuslaissa tarkoitettu koulumatka muodostuu oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi ja oppilas ei matkan pituuden perusteella tai sivistyslautakunnan linjaamien perusteiden mukaan ole oikeutettu maksuttomaan kuljetukseen.

35 § Matin ja Liisan koulun apulaisrehtorin ratkaisulta

1. Tekee koko kunnan osalta oppilaan sekä esioppilaan erityistä tukea, erityisen tuen jatkamista ja päättämistä koskevat päätökset huoltajan suostumuksella perusopetuslain mukaisesti.

36 § Kirjastotoimenjohtajan ratkaisulta

1. Päättää kirjaston aukiolosta.
2. Päättää kirjastolaitoksen tilojen tilapäisestä käytöstä muuhun kuin kirjastolaitoksen toimintoihin ja vastaa vuokran perimisestä huomioiden tilapalveluyksiköiden kanssa olevat/tehdyt sopimukset.
3. Päättää kirjaston palveluista perittävistä maksuista ja korvauksista.
4. Päättää kirjastolain 15 §:n mukaisesta lainaus ja kirjaston käyttökiellosta.

37 § Varhaiskasvatuspäällikön ratkaisulta

1. Vastaa varhaiskasvatuspalveluiden, varhaiskasvatuksen järjestämisen esiopetuksen ja lasten kotihoidontuen järjestämisestä, ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta sivistyslautakunnan ja osastonjohtajan ohjeiden mukaisesti.
2. Vastaa lasten kotihoidontukeen liittyvistä asioista.
3. Päättää päiväkodin ja esiopetusta antavien toimipisteiden auki- ja kiinnioloajoista huomioiden sivistyslautakunnan määrittämät periaatteet.
4. Päättää varhaiskasvatukseen valittavista lapsista sekä päättää varhaiskasvatusmaksuista sivistyslautakunnan määrittelemien perusteiden mukaisesti.
5. Laatii varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti varhaiskasvatuksessa olevan lapsen tehostetusta tai erityisestä tuesta tai tukipalveluista laadittavat hallintopäätökset.

38 § Päiväkodin johtajan ratkaisulta

1. Päättää varhaiskasvatuksen yksiköihin hoitoon valittavista lapsista.

39 § Teknisen johtajan ratkaisuvallta

1. Päättää välttämättömistä ja vähäisistä muutoksista hyväksytyihin uudisrakennus- ja korjaussuunnitelmiin, jos tämä ei aiheuta rakennuksen käyttötarkoituksen eikä hyväksytyyn laatu- tai kustannustason merkittävää muutosta.
2. Päättää kiireellisten korjaustöiden suorittamisesta, mikäli vahingon estäminen tai toiminnan turvaaminen sitä edellyttää.
3. Päättää omakotitonttien myymisestä ja vuokraamisesta hyväksymien perusteiden mukaisesti.
4. Päättää kunnan hallinnassaan olevien alueiden ja tilojen käyttöperusteista ja edelleen vuokraamisesta ottaen huomioon kunnanhallituksen antamat ohjeet.
5. Päättää kiinteistökeskuksen tilojen käytöstä ja vuokrauksesta siltä osin, kun ne eivät kuulu kunnanhallituksen päätettäviin asioihin.
6. Päättää lautakunnan määrittelemien periaatteiden mukaisesti teknisen lautakunnan alaisten asuntojen ja liikuntapaikkojen sekä kunnan omistamien yritystoimintaan vuokrattavien tilojen vuokraamisesta.
7. Päättää puukaupoista.
8. Päättää Lapinlahden kunnan omistamien peltojen vuokraamisesta teknisen lautakunnan määrittämien perusteiden mukaisesti.
9. Päättää teknisen osaston irtaimiston vuokraamisesta tai muusta luovuttamisesta lyhytaikaiseen ulkopuoliseen käyttöön.
10. Päättää asemakaavateiden yleiseen käyttöön luovutuksesta.

40 § Kiinteistöpäällikön ratkaisuvallta

1. Päättää konserniyhtiöille annettavista kiinteistöpalveluista.
2. Päättää kiireellisten korjaustöiden suorittamisesta, mikäli vahingon estäminen tai toiminnan turvaaminen sitä edellyttää.
3. Hyväksyy kunnan puolesta vesi-, viemäri, kaukolämpö- ja sähkölaitosten, sekä kiinteistöjen valvontajärjestelmien liittämäsopimukset.

41 § Kuntatekniikkapäällikön ratkaisuvallta

1. Päättää ulkopuolisille annettavista maanrakennuspalveluista.
2. Päättää ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä lain mukaisesti.
3. Huolehtii niistä jätehuoltoon liittyvistä tehtävistä, jotka lain mukaan eivät kuulu jätelautakunnalle tai ympäristösihteerille.
4. Vastaa yksityistieavustusten valmistelusta teknisen lautakunnan päätettäväksi ja perusparannusavustusten osalta päättää alle 5000 euron avustuksien myöntämisistä määrärahojen puitteissa.
5. Päättää kunnan omistamien teiden käyttämisestä poikkeaviin tarkoituksiin, teiden väliaikaisesta sulkemisesta sekä kunnan torialueiden käytöstä.
6. Päättää kiireellisten korjaustöiden suorittamisesta, mikäli vahingon estäminen tai toiminnan turvaaminen sitä edellyttää.
7. Päättää MRL:n 86 §:n mukaisesti kadunpidosta.
8. Päättää oikeuden myöntämisestä johtojen sijoittamiseen kunnan katualueella.
9. Hyväksyy johtoalueiden käyttöoikeussopimukset.
10. Antaa kunnan suostumuksen pysyvän liikenteenohjauslaitteen asettamisesta yksityistielle (Tiell 51§, uusi Tiell 71§).
11. Vastaa kunnan valmiusasioiden valmistelusta.
12. Päättää vähäisistä katu- ja kunnossapitoon otetuille alueille sijoittuvista liikennemerkkien ja ohjauslaitteiden muutoksista ja asettamisesta.
13. Hyväksyy kunnanpuolesta katu-, puisto- ja liikunta-alueiden osalta sähkölaitosten ja valvontajärjestelmien liittämäsopimukset.

42 § Rakennustarkastajan ratkaisuvallta

1. Päättää vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan hyväksymisestä (MRL 122 § - 122 a §).
2. Päättää maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaisten rakennuslupien myöntämisestä enintään kaksi asuinhuoneistoa käsittävälle asuinrakennuksille ja alle 1200 m²:n teollisuus- sekä maatalouden tuotantorakennuksille sekä toimenpide- ja purkulupien myöntämisestä.
3. Päättää maisematyölupien myöntämisestä (MRL 128 §).
4. Päättää luvan voimassaolon jatkamisesta (MRL 143 §).
5. Päättää aloittamisoikeuden myöntämisestä (MRL 144 §).
6. Päättää rakennuttajavalvonnan, asiantuntijatarkastuksen ja ulkopuolisen tarkastuksen hyväksymisestä (MRL 151 §).
7. Päättää vähäisen poikkeuksen myöntämisestä rakennuslupa-asian yhteydessä (MRL 175 §).
8. Päättää maankäyttö- ja rakennuslain 180 §:n mukaisen rakennustyön keskeyttämisestä.
9. Päättää, edellyttääkö rakennusjärjestyksen mukaisesta toimenpiteestä jätetty ilmoitus rakennus- tai toimenpideluvan hakemista.
10. Päättää rakennusluvan myöntämisestä tilapäiselle rakennukselle (MRL 176 §).
11. Päättää rakennuksen kunnossapitovelvoitteen asettamisesta, purkukehotuksesta, käyttökiellon tai ympäristön siistimiskehotuksen antamisesta (MRL 166 - 167 §).
12. Vastaa rakennustuotteiden markkinavalvonnasta kunnassa (MRL181 §).
13. Päättää yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta, muuttamisesta ja poistamisesta sekä väliaikaisten laitteiden sijoittamisesta (MRL 161-163 §).
14. Toimii ympäristöasiantuntijan sijaisena ja käyttää ympäristösihteerille kuuluvaa ratkaisuvalltaa hänen poissa tai estyneenä ollessa.

43 § Ympäristöasiantuntijan ratkaisuvallta

1. Myöntää luvan poiketa ympäristönsuojelulain 202 §:n nojalla annetuista kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä.
2. Myöntää vesihuoltolain (119/2001) 11 §:n mukaisen vapautuksen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon/viemäriin liittämiselvöllisyydestä sekä 17 c §:n mukaisen vapautuksen hulevesiverkostoon liittämiselvöllisyydestä.
3. Antaa päätöksen ympäristönsuojelulain 122 §:n mukaisista ilmoituksista, jotka koskevat melua ja ääntä aiheuttavaa tilapäistä toimintaa sekä poikkeuksellisia tilanteita.
4. Tarkastaa ja rekisteröi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ympäristönsuojelulain 116 §:n mukaisten toimintojen ilmoitukset.
5. Käyttää ympäristönsuojelulain 172 §:n mukaista tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksia.
6. Antaa ympäristönsuojelulain 175 §:n mukaisissa tapauksissa kieltoja ja määräyksiä kuten kyseisen lain 182 §:ssä on säädetty.
7. Keskeyttää toiminnan ympäristönsuojelulain 181 §:n mukaisissa tapauksissa kuten kyseisen lain 182 §:ssä on säädetty.
8. Laatii ja päättää ympäristönsuojelulain 168 §:n 4 momentin mukaisen luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen säännöllistä valvontaa koskevan valvontaohjelman.
9. Antaa jätelain 75 §:n mukaisen määräyksen puhdistaa roskaantunut alue.
10. Käyttää jätelain 123 §:n mukaista tarkastusoikeutta.
11. Vastaa maa-ainestenoton valvonnasta ja ottamisen keskeyttämisestä (maa-ainelaki 15 §) sekä maa-ainesvakuuksien valvonnasta.
12. Antaa lausuntoja muille hallintokunnille ja viranomaisille sellaisista ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista, joita ei vähäisen merkityksen ja/tai asian kiireellisyyden vuoksi ole vietävä lautakunnan käsiteltäväksi.
13. Antaa lupapäätöksistä vaadittavat lainvoimaisuustodistukset.
14. Myöntää ympäristönsuojelulain 156 d §:n mukaisen poikkeuksen talousjätevesien käsittelyä koskevista ympäristönsuojelulain vaatimuksista.

15. Tekee maa-ainelain 14 §:n mukaisesti tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä maa-ainesten ottamisalueilla.
16. Päättää maa-aineluvan siirtämisestä uuden luvanhaltijan nimiin ja määrää ko. tapauksessa uuden vakuuden.

44 § Maanmittausinsinöörin ratkaisuvallta

1. Toimii MRL:n 20 §:n mukaisena kaavoittajana.
2. Toimii MRL:n 54 b §:n mukaisena kaavoitusmittauksen valvojana.

45 § Toimivallan edelleen siirtäminen

Toimielin ja viranhaltija voi siirtää sille tässä luvussa määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen toimielimelle ja viranhaltijalle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen.

46 § Toimivalta päättää asiakirjan antamisesta

Valtuuston asiakirjoja koskevat tietopyynnöt ratkaisee hallintojohtaja. Toimielimen alaisen toiminnan asiakirjoja koskevat tietopyynnöt ratkaisee toimielimen esittelijä.

47 § Asian ottaminen toimielimen käsiteltäväksi

Asian ottamisessa kunnanhallituksen käsiteltäväksi noudatetaan kuntalain 92 §.

Asia voidaan kuntalain 92 §:n mukaisesti ottaa lautakunnan käsiteltäväksi, jollei ole ilmoitettu asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi voi päättää lautakunnan ja sen puheenjohtajan lisäksi lautakunnan esittelijä.

Kuntalain 92 §:n tarkoittaman otto-oikeuden toteuttamiseksi lautakuntien ja jaostojen esityslistat ja pöytäkirjat sekä viranhaltijoiden päätökset tallennetaan sähköisessä muodossa kunnan asianhallintajärjestelmään siten, että otto-oikeuden omaavalla viranhaltijalla on mahdollisuus viipymättä nähdä esityslistat, pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset arvioidakseen otto-oikeuden käyttämisen tarve. Kunnanjohtaja seuraa tässä tarkoituksessa lautakuntien ja osastonjohtajien päätöksiä koko organisaatiossa. Kunnanjohtaja voi käyttää otto-oikeutta kunnan koko organisaatiossa huomioiden kuntalain 92 §:n rajoitukset.

Osastonjohtajat seuraavat alaistensa viranhaltijoiden viranhaltijapäätöksiä otto-oikeuden näkökulmasta ja voivat käyttää otto-oikeutta osaston organisaatioon kuuluvien viranhaltijoiden päätösten osalta. Myös kunnanhallituksen lautakuntaan nimeämän edustajan on ilmoitettava kunnanhallituksen puheenjohtajalle tai kunnanjohtajalle, mikäli hän katsoo lautakunnan tehneen sellaisen päätöksen, joka tulisi otto-oikeudella siirtää kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Päätös otto-oikeuden käyttämisestä on tehtävä 14 päivän kuluessa toimielimen pöytäkirjan tarkastamisesta taikka viranhaltijapäätöksen tekemisestä.

Toimielinten esityslistat ja pöytäkirjat sekä viranhaltijapäätökset julkaistaan kunnan www-sivuilla, jolloin kunnanhallitus ja lautakunnat sekä osastonjohtajat voivat seurata muiden toimielinten ja viranhaltijoiden tekemiä päätöksiä otto-oikeuden näkökulmasta.

Toimielimille tulee saattaa kokouksissa tiedoksi sen alaisten viranhaltijoiden salaiset päätökset.

5 a luku

Normaalista toimivallasta poikkeaminen

48 a § Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi

Hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa välttämättömän syyn vuoksi. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.

Kunnanjohtaja voi käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.

Osastonjohtaja voi käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi omalla toimialallaan välttämättömän syyn vuoksi, ellei kunnanjohtaja päättä asiasta.

Kunnanhallitukselle tulee raportoida 48 a §:ään perustuvalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä.

48 b § Normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan käyttöön ottaminen määräajaksi

Kunnanhallitus voi vahvistaa kunnanjohtajan ja osastonjohtajien normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan määräajaksi 48 a §:ssä mainitun välttämättömän syyn vuoksi. Kunnanhallitus voi vahvistamisen sijaan, sekä ennen määräajan päättymistä todeta, ettei normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan käytölle ole enää perusteita.

6 luku

Toimivalta henkilöstöasioissa

Mikäli tämän luvun määräys koskee sekä virkasuhteisia että työsuhteisia, luvussa käytetään käsitettä palvelussuhde.

49 § Kunnanhallituksen yleistoimivalta henkilöstöasioissa

Mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

50 § Viran perustaminen ja lakkauttaminen sekä virkanimikkeen muuttaminen

Valtuusto päättää toistaiseksi voimassa olevan sekä yli yhden vuoden määräaikaisen viran perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimikkeen muuttamisesta.

51 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi

Kunnanhallitus päättää virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi.

52 § Kelpoisuusvaatimukset

Kunnanjohtajan viran kelpoisuusvaatimuksista päättää kunnanhallitus.

Muiden palvelussuhteiden osalta kelpoisuusvaatimuksista päättää palvelussuhteeseen ottava viranomaisena. Lautakuntien ja kunnanhallituksen valitsemien viranhaltijoiden ja työntekijöiden osalta kelpoisuusvaatimuksista päättää toimielimen esittelijä.

Valtuusto voi virkaa perustaessaan määritellä ko. viran kelpoisuusvaatimukset. Vastaava toimivalta on kunnanhallituksella perustamiensa toimien suhteen.

53 § Haettavaksi julistaminen

Palvelussuhteen julistaa haettavaksi ottamisesta päättävä viranomaisena. Jos virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomaisena on valtuusto, viran tai virkasuhteen julistaa kuitenkin haettavaksi kunnanhallitus. Jos palvelussuhteeseen ottamisesta päättävä viranomaisena on kunnanhallitus tai lautakunta palvelussuhteen julistaa haettavaksi toimielimen esittelijä.

54 § Palvelussuhteeseen ottaminen

Kunnan palvelukseen toistaiseksi voimassa olevaan tai vähintään vuoden kestävään määräaikaiseen palvelussuhteeseen tuleva henkilö valitaan julkista hakumenettelyä noudattaen, ellei ole kyse hallintosäännön 79 §:ssä tarkoitettusta poikkeuksesta. Toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen sekä yli 6 kk määräaikaisen palvelussuhteeseen valitulle määrätään koeaika. Valitsija päättää koeajan pituudesta huomioiden lainsäädännön rajoitukset. Mikäli määräaikaisen palvelussuhteen kesto on alle 6 kk, voidaan palvelussuhteeseen valitulle määrätä koeaika valitsijan harkinnan mukaan huomioiden lainsäädännön rajoitukset.

Toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen tai yli vuoden kestävään määräaikaiseen palvelussuhteeseen valittavan edellytetään toimittavan selvityksen terveydentilastaan. Kaikissa työsuhteissa edellytetään huumetestä. Mikäli virkasuhteeseen valittu ei asetetussa määräajassa toimita hyväksyttävää lääkärintodistusta, virkavaalia ei vahvisteta. Jos työsuhteeseen valittu ei toimita hyväksyttävää lääkärintodistusta määräajassa, työnantaja antaa varoituksen ja uuden määräajan. Jos työntekijä ei tällöinkään toimita uudessa määräajassa hyväksyttävää lääkärintodistusta terveydentilastaan, voi työnantaja harkita palvelussuhteen päättämistä, jos se on jo alkanut.

Valinta valmistellaan valintaryhmää käyttäen, kun kyseessä on valinta toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen tai vähintään 1 vuoden määräaikaiseen palvelussuhteeseen.

Jos palvelussuhteeseen valinnan tekee toimielin, niin valintaryhmään kuuluu toimielimien esittelijä, luottamushenkilöedustajana kyseisen toimielimien puheenjohtaja tai puheenjohtajan määräämä lautakunnan jäsen sekä yksi viranhaltija tai työntekijä, joka tuntee täytettävänä olevan tehtävän sisällön.

Jos palvelussuhteeseen valinnan tekee viranhaltija, niin valintaryhmään kuuluu valitsija ja hänen lisäksi yksi viranhaltija tai työntekijä, joka tuntee täytettävänä olevan tehtävän sisällön. Jos tehtävään sisältyy esimiesasema, työyksikön tai toimipaikan vastuuhenkilön tehtäviä taikka hallinnollista päätöksentekoa valintaryhmään kuuluu myös toimielimien puheenjohtaja tai hänen määräämä lautakunnan jäsen.

Valintaryhmän nimeää valitsija, mikäli valitsija on toimielin, niin valintaryhmän nimeää toimielimien esittelijä.

Kunnanjohtajan valinnassa valintaryhmän kokoonpanosta ja nimeämisestä päättää kunnanhallitus.

Valtuusto valitsee kunnanjohtajan.

Kunnanhallitus valitsee hallintojohtajan, taloussihteerin, teknisen johtajan sekä lukion rehtorin ja sivistysjohtajan sekä kuntien yhteiset viranhaltijat.

Sivistyslautakunta valitsee toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen virkarehtorit, varhaiskasvatuspäällikön, päiväkodin johtajan ja kirjastotoimenjohtajan.

Tekninen lautakunta valitsee toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen kiinteistöpäällikön, kuntatekniikkapäällikön ja maanmittausinsinöörin.

Ympäristölautakunta valitsee toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen rakennustarkastajan ja ympäristöasiantuntijan.

Edellä mainittujen tehtävien osalta ao. toimielin valitsee määräaikaiset työntekijät tai viranhaltijat, jos määräaikaisuuden pituus on yli yksi vuotta tai määräaikaiseen tehtävään sisältyy esimiesasema.

Ellei tässä pykälässä ole toisin määrätty, valitsee osastonjohtaja osastolleen toistaiseksi tai määräajaksi otettavan henkilöstön. Osastonjohtaja voi siirtää päätösvaltaansa tältä osin alaisilleen viranhaltijoille. Alle kuukauden mittaisten määräaikaisten työsopimusten tekemisen osastonjohtaja voi siirtää myös työsopimussuhteiselle työntekijälle.

Jos palvelussuhteeseen ottava viranhaltija/työntekijä on esteellinen, tulee sijalle hänen esihenkilönsä.

Kun valtuusto perustaa viran taikka kunnanhallitus työsuhteen, voi se päätöksessään määrätä mikä toimitin päättää palvelussuhteeseen ottamisesta.

Kunnanjohtaja voi antaa yksilöidyn poikkeamisluvan tämän pykälän määräyksistä poikkeamiseksi sellaisia tapauksia varten, jossa toiminnan turvaamiseksi on kiireisesti saatava työntekijä/viranhaltija.

55 § Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaminen

Ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen. Valtuuston ehdollisen valintapäätöksen vahvistaa kuitenkin kunnanhallitus.

Ehdollisen valintapäätöksen raukeamisen toteaa päätöksellään palvelussuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen.

56 § Palvelussuhteeseen valitun irtisanouduttua ennen palvelusuhteen alkamista

Jos haettavana olleeseen palvelussuhteen valittu irtisanoutuu ennen palvelusuhteen alkamista, eikä varalle ole valittu ketään, voidaan palvelussuhteeseen valita henkilö niiden hakeneiden joukosta, jotka ilmoittavat hakemuksensa olevan edelleen voimassa.

57 § Virka- ja työvapaiden myöntäminen

Opintovapaan, vuorotteluvapaan sekä sellaisen virkavapauden ja työloman, jonka saamiseen viranhaltijalla ja työntekijällä on lainsäädännön tai virka- ja työehtosopimuksen nojalla ehdoton oikeus myöntää alaiselleen osastonjohtaja.

Enintään 1 kk:n palkattoman harkinnanvaraisen virkavapauden/työloman myöntää osastonjohtaja.

Osastonjohtaja voi siirtää tässä kohdassa tarkoitettua päätösvaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Osastonjohtajien osalta virkavapaasta päättää kunnanjohtaja.

Yli 1 kk:n harkinnanvaraisesta virkavapaudesta/työlomasta päättää kunnanhallitus.

Kunnanjohtajan alle vuoden kestävästä harkinnanvaraisesta virkavapaudesta päättää kunnanhallitus. Kunnanjohtajan vähintään vuoden kestävästä virkavapaasta päättää valtuusto.

Virka/työvapaan peruuttamisesta tai keskeyttämisestä päättää osastonjohtaja, kunnanjohtajan osalta kunnanhallitus ja osastonjohtajien osalta kunnanjohtaja.

Kunnanhallitus antaa tarkemmat määräykset harkinnanvaraisten virka/työvapaiden myöntämisen perusteista sekä sairauden todistamisesta, kun kyseessä on työntekijän/viranhaltijan työkyvyttömyys tai äkillisesti sairastuneen lapsen hoidon järjestäminen.

58 § Vuosilomasta päättäminen

Osastonjohtajien vuosilomasta päättää kunnanjohtaja.

Vuosilomista päättää alaiensa osalta osastonjohtaja. Osastonjohtaja voi siirtää tässä kohdassa tarkoitettua päätösvaltaansa alaiselleen viranhaltijalle tai työntekijälle.

59 § Virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltaminen

Mikäli tässä hallintosäännössä ei ole toisin määrätty, virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta päättää osastonjohtaja. Osastonjohtajien osalta päätösvaltaa käyttää kunnanjohtaja.

60 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen

Viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen kunnallisen viranhaltijalain 24 §:n nojalla päättää viranomaisen, jolla on toimivalta molempiin virkasuhteisiin ottamisessa. Jos toimivalta on eri viranomaisilla, siirtämisestä päättää kunnanhallitus.

61 § Sivutoimet

Sivutoimilupahakemuksen ratkaisee ja toimiluvan peruuttamisesta sekä sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä päättää esimies. Kunnanjohtajan osalta asiasta päättää kunnanhallitus.

62 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen

Kunnanhallituksen puheenjohtaja päättää kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä kunnanjohtajalta sekä kunnanjohtajan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Osastonjohtaja päättää kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä alaiseltaan viranhaltijalta sekä viranhaltijan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Osastonjohtajien osalta päätöksen tekee kunnanjohtaja.

63 § Virantoimituksesta pidättäminen

Kunnallisen ja hyvinvointialueen viranhaltijalain 48 §:n mukaan valtuusto päättää kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Valtuuston puheenjohtaja voi ennen valtuuston kokousta päättää kunnanjohtajan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

Kunnanhallitus päättää muun viranhaltijan kuin kunnanjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä. Kunnanjohtaja voi ennen kunnanhallituksen kokousta päättää viranhaltijan väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

64 § Virkasuhteen ja työsuhteen muuttaminen osa-aikaiseksi

Virkasuhteen ja työsuhteen muuttamisesta osa-aikaiseksi päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

65 § Lomauttaminen

Kunnanhallitus päättää henkilöstön lomauttamisesta, mikäli lomauttaminen koskee useita työntekijä/viranhaltijaryhmiä.

Tiettyyn työntekijäryhmään kohdistuvista lomautuksista ja yksittäisen viranhaltijan tai työntekijän lomauttamisesta toistaiseksi tai määräajaksi päättää osastonjohtaja.

66 § Palvelussuhteen päätyminen

Palvelussuhteen purkamisesta koeajalla, irtisanomisesta, purkamisesta ja purkautuneena pitämisestä päättää palvelussuhteeseen ottava viranomainen.

Viranhaltijan ilmoitus virkasuhteen irtisanomisesta ja työntekijän ilmoitus työsuhteen irtisanomisesta saatetaan palvelussuhteeseen ottamisesta päättäneen viranomaisen tietoon.

67 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Viranhaltijalle kunnallisen ja hyvinvointialueen viranhaltijalain 45 §:n nojalla maksettavasta korvauksesta päättää hallintojohtaja, Osastonjohtajien osalta päätöksen tekee kunnanjohtaja ja kunnanjohtajan osalta kunnanhallitus.

68 § Palkan takaisinperiminen

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun virkasuhteesta johtuvan taloudellisen etuuden takaisinperinnästä päättää hallintojohtaja, osastonjohtajien osalta päätöksen tekee kunnanjohtaja. Kunnanjohtajan osalta päätöksen tekee kunnanhallituksen puheenjohtaja.

69 § Palkkauksen määrittelemine

Vakinaiseen palvelussuhteeseen otetun henkilön palkkauksesta päättää hallintojohtaja ellei työntekijää/viranhaltijaa palkata virka/työehtosopimuksen mukaisella palkan alarajalla tai tässä säännössä ole toisin määrätty.

Sijaisen palkan määrää valitsija. Sijaisen palkka ei voi olla korkeampi kuin vastaavassa tehtävässä vakinaisella.

Kunnanhallitus päättää henkilökohtaisen lisän maksamisesta.

Määräaikaiseen palvelussuhteeseen otetun henkilön palkan vahvistaa kunnanjohtaja, ellei palkan perusteita ole aiemmin vahvistettu ja palkkaa ei määrätä työ/virkaehtosopimuksen alarajalta.

70 § Varoitus

Työntekijälle/viranhaltijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättää osastonjohtaja, osastonjohtajien osalta asiasta päättää kunnanjohtaja ja kunnanjohtajan osalta asiasta päättää kunnanhallitus.

71 § Valintamenettelystä poikkeaminen

Henkilö voidaan tässä säännössä määritetystä täyttömenettelystä poiketen valita ilman julkista hakumenettelyä, jos hänet on valittu sijaisuuteen tai määräaikaiseen palvelusuhteeseen, jonka kesto valintaa suoritettaessa on ollut alle yksi vuosi, mutta sijaisuuden/määräaikaisuuden tarve on muuttuneiden hyväksytyjen olosuhteiden vuoksi jatkunut.

Vastaavalla tavalla ilman julkista hakumenettelyä voidaan jatkaa määräaikaisuutta tai sijaisuutta, kun sijaisuus tai määräaikainen valinta on tehty julkista hakumenettelyä käyttäen.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa palvelussuhdetta voidaan jatkaa enintään 3 vuotta.

Vakinaisessa palvelussuhteessa oleva henkilö voidaan siirtää toimintojen uudelleen organisoinnin vuoksi tai tuotannollistaloudellisista syistä toiseen palvelussuhteeseen ilman julkista hakumenettelyä.

Julkisesta hakumenettelystä voidaan poiketa työsuhteiden osalta myös silloin, jos työsuhde laitetaan perustellusta syystä sisäisesti haettavaksi.

7 luku

Tietohallinnon järjestäminen

72 § Kunnanhallituksen tiedonhallinnan tehtävät

Kunnanhallitus vastaa siitä, että tietohallintalain 4.2 § vastuut, käytännöt ja valvonta on määritelty kunnan eri tehtävissä sekä

1. Vastaa tiedonhallintalain mukaisten kuvausten koostamisesta ja ylläpidosta (tiedonhallintamalli, muutosvaikutusten arviointi ja asiakirjajulkisuutta koskeva kuvaus).
2. Vastaa tietoaisteistojen sähköiseen muotoon muuttamisesta ja saatavuudesta.
3. Vastaa tietoturvallisuusjärjestelyistä, tietojärjestelmien toiminnasta ja yhteen toimivuudesta sekä tietovarantojen yhteen toimivuudesta ja
4. vastaa asianhallinnan ja palvelujen tiedonhallinnan järjestämisestä sekä tietoaisteistojen säilyttämisen järjestämisestä.

73 § Kunnanhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät

Kunnanhallitus vastaa siitä, että arkistotoimen vastuut, käytännöt ja valvonta on määritelty kunnan viranomaisen tehtävissä.

Kunnanhallituksen tulee

1. määrätä kunnan asiakirjahallintoa, arkistointia ja arkistonmuodostusta johtavasta viranhaltijasta, mikäli kunnanhallitus ei ole määrännyt viranhaltijaa, niin asianhallintasihteeri toimii kunnan tietohallintoa ja asiakirjahallintoa johtavana viranhaltijana.
2. antaa tarkemmat määräykset asiakirjahallinnon hoitamisesta ja toimialojen vastuuhenkilöiden tehtävistä,
3. päättää tiedonohjaussuunnitelman (AMS, TOS) yleisistä periaatteista (sisältö, laadinnan vastuut, vahvistaminen käyttöön, valvonta ja seuranta) sekä
4. nimetä kunnan arkistonmuodostajat.

74 § Asiakirjahallintoa ja arkistointia johtavan viranhaltijan tehtävät

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija johtaa kunnanhallituksen alaisena asiakirjahallintoa ja vastaa kunnan pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista sekä

1. vastaa kunnanhallituksen asiakirjahallinnon viranomaistehtävien valmistelusta ja täytäntöönpanosta,
2. ohjaa ja kehittää asiakirjahallintoa osana tiedonhallintaa,
3. hyväksyy tiedonkäsittelyn, säilytyksen ja arkistoinnin ohjeistuksen,
4. vastaa keskusarkistosta ja pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista,
5. laatii kunnan tietohallinnon ohjeen, jonka kunnanhallitus hyväksyy ja valvoo, että tehtävät hoidetaan annettujen ohjeiden mukaisesti sekä
6. huolehtii asiakirjahallintoon liittyvästä koulutuksesta ja neuvonnasta.

75 § Lautakunnan/toimialan tietohallinnon tehtävät

Lautakunta/toimiala huolehtii oman toimialansa asiakirjojen hoitamisesta annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Tietohallintoa johtava viranhaltija nimeää tietohallinnon vastuuhenkilöt eri toimialoille kuultuaan ensin osastonjohtajia.

II OSA

Talous ja valvonta

8 luku

Taloudenhoito

76 § Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kunnanhallitus hyväksyy suunnitteluohjeet ja talousarvion laadintaohjeet.

Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot osastotasolla.

Valtuusto hyväksyy talousarvion, sekä taloussuunnitelman kolmelle vuodelle ennen talousarviovuoden alkamista.

Talousarvio muodostuu toiminnallisista tavoitteista, tunnusluvuista ja mittareista sekä seuraavista numeromuotoisista osista:

- käyttötalousmenot ja -tulot
- rahoitusmenot ja -tulot
- investointimenot ja -tulot
- tuloslaskelma
- rahoituslaskelma

Lisäksi talousarviossa voi olla myös ohjeellisia tavoitteita ja tunnuslukuja sekä informatiivisia tunnuslukuja ja perusteluja.

77 § Talousarvion täytäntöönpano

Kunnanhallitus ja lautakunnat päättävät käyttösuunnitelmasta, jossa osoitetaan määrärahat ja tuloarviot tulosalue- ja tulosityksikötasolle sekä tarkennetaan valtuuston asettamia toimenpiteitä ja tavoitteita.

Kunnanhallituksen/lautakunnan alainen viranhaltija päättää tulosityksikön sisällä määrärahojen ja tuloarvioiden kohdentamisesta.

Valtuusto voi talousarvion yhteydessä hyväksyä erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

78 § Toiminnan ja talouden seuranta

Osastonjohtaja vastaavat talousarvion jatkuvasta seurannasta ja organisoivat oman hallintokuntansa toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen ja suoritteiden sekä määrärahojen riittävän seurannan, raportoinnin ja ennusteiden laadinnan siten, että niiden perusteella voidaan tehdä myös koko kunnan kattavaa seurantaa ja toteutumisennustetta.

Osastonjohtajan on laadittava kolmannesvuosittain (1–4, 5–8 ja 9–12) talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden toteutumisvertailut ja saatettava ne välittömästi tiedoksi seuraavaan oman lautakunnan kokoukseen, sekä suoraan kunnanhallituksen ja valtuuston kokoukseen. Tarkemmat ohjeet raportoinnista antaa taloussihteeri.

Mikäli talousarvion toteutumis seuranta tai ennusteet osoittavat, että jonkin yksikön toiminta ei pysy määrärahojen puitteissa, tulee osastonjohtaja ja ao. lautakunnan ryhtyä sopeuttamistoimenpiteisiin hallintokunnan sisällä.

Taloussihteeri huolehtii talousarvion toteutumisen jatkuvasta seurannasta ja tekee joka kuukauden päättyessä seurantaraportin talousarvion toteutumisesta valtuustotasolla (käyttötalous ja investoinnit) ja tuloslaskelman, jotka saattaa viipymättä hallintojohtajan ja kunnanjohtajan tiedoksi. Kunnanjohtaja saattaa harkintansa mukaan raportit tiedoksi kunnanhallitukselle ja kehottaa vastaavia viranhaltijoita tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin raportin takia.

Kunnanhallitus voi talousarvioseurannan perusteella antaa hallintokunnille ohjeita sopeuttamistoimenpiteiksi.

79 § Talousarvion sitovuus

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnan viranomaisia. Talousarvion sitovuustasosta päättää valtuusto hyväksymällä tilikartan.

Rahoitusosan talousarvion määrärahasolla hyväksyy valtuusto.

Investointiosan hyväksyy valtuusto pääotsikkotasolla, ja jakamisesta alemmille tasoille päätetään seuraavasti:

- Kunnanhallitus
  - Kiinteä omaisuus
  - Aineeton käyttöomaisuus
  - Kuntayhtymien osuudet
- Tekninen lautakunta
  - Talonrakennus
  - Yhdyskuntapalvelut

- Kukin hallintokunta päättää irtaimen omaisuuden hankintaan hyväksytyin määrärahasa käytöstä huomioiden hankintapäätöksessä hankintaohjeet.

Kunnanhallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on kuntaa sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä. Kunnanhallituksen on viipymättä tehtävä valtuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

80 § Talousarvion muutokset

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toiminnan tavoitteiden tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutukset määrärahoihin.

Valtuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

81 § Omaisuuden hallinta, luovuttaminen ja vuokraaminen

Käytöstä poistettavan irtaimiston hävittämisen tai myynnin periaatteista päättää Osastonjohtaja huomioiden kunnanhallituksen, hallintojohtajan tai taloussihteerin mahdollisesti antaman erillisen ohjeistuksen.

Poistonalaista irtaimistoa koskeva seuranta pidetään keskitetysti kirjanpidossa.

Kunnan omaisuuden luovuttamisesta ja vuokraamisesta päättää kunnanhallitus valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti, ellei tässä hallintosäännössä ole toisin määrätty. Kunnanhallitus voi siirtää toimivaltaansa muille toimielimille ja viranhaltijoille.

82 § Poistosuunnitelman hyväksyminen

Valtuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet.

Kunnanhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan, ellei kunnanhallitus ole vahvistanut tätä rajaa pienhankintarajana pidetään 10 000 euroa. Käyttömenoksi katsotaan em. rajaa pienemmät hankinnat sekä hankinnat, joiden käyttöikä on alle 3 vuotta eikä sitä varten ole erillistä määrärahaa investointiosassa. Jos hankintaa ei kirjata käyttötalousmenoksi, tehdään siitä suunnitelman mukaiset poistot (sumu-poistot).

83 § Rahatoimen hoitaminen ja saatavien perintä

Kunnan rahatoimen tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Valtuusto päättää kunnan kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuusto päättää talousarvion yhteydessä lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanjohtajalla on oikeus päättää luoton ottamisesta talousarvion rahoituslaskelman osoittamaan enimmäismäärään saakka. Lainaa otettaessa rahoituslaitoksia kilpailutetaan. Laina voidaan ottaa lyhytaikaisena kuntatodistuslainana taikka pitkäaikaisena velkakirjalainana. Kunnanhallitus voi antaa tarkempia riskinhallintaohjeita lainan ottamiseen.

Muutoin kunnan rahatoimesta vastaa kunnanhallitus.

Kukin toimielin huolehtii toimialallaan, että kunnan tulot peritään täysimääräisinä ja ajallaan.

Perinnässä voidaan käyttää myös perintätoimiston palveluja, joista on sovittava taloussihteerin kanssa.

Hallintojohtajalla tai taloussihteerillä on oikeus myöntää perustelluissa tapauksissa lykkäystä maksujen suorittamiseen. Vastaava oikeus yrityssopimusten saataviin on kunnanjohtajalla. Suurehkojen saatavien lykkäyksistä päättää kunnanhallitus.

Tapauksissa, joissa on kokemuksen perusteella epätodennäköistä pakkoperinnän onnistuminen, voi hallintojohtaja tai taloussihteerä päättää, että pakkoperintään ei ryhdytä.

Kunnanhallitus antaa tarkentavia ohjeita laskutuksesta, saatavien perinnästä, alitilittäjien kirjanpidosta ja rahavarojen tarkastuksesta.

84 § Maksujen perusteista päättäminen

Valtuusto päättää kunnan palveluista ja toimielimet päättävät suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

85 § Asiakirjojen antamisesta perittävät maksut

Pöytäkirjanotteesta, kopiosta tai muusta tulosteesta peritään sivukohtainen maksu.

Jos tiedon esille hakeminen vaatii erityistoimenpiteitä, tiedonhausta peritään kiinteä perusmaksu, joka porrastetaan haun vaativuuden mukaan. Kopiosta ja tulosteesta peritään tällöin kiinteän perusmaksun lisäksi sivukohtainen maksu.

Hallintojohtaja päättää tarkemmin asiakirjojen antamisesta perittävien maksujen perusteista ja euromääristä.

86 § Laskujen hyväksyminen ja tarkastaminen

Toimielimen tulee määrätä viranhaltijat/toimenhaltijat, jotka sen puolesta hyväksyvät ja tarkastavat tositteet. Laskujen hyväksyjistä ja tarkastajista tulee päättää vähintään valtuuston toimikauden alkaessa ja aina, kun organisaatiossa tapahtuu muutoksia tai hyväksyjänä olevan viranhaltijan/toimenhaltijan tehtävänkuvan muuttuu.

Hyväksyjällä tulee olla myös varahyväksyjä.

Hyväksyjän tulee tarkistaa, että menon suorittamiseen on määräraha ja merkittävä talousarvion menokohta, ellei tarkastaja ole sitä jo merkinnyt.

Tarkastajan on tarkistettava, että lasku on muodollisesti oikea, tavara, työsuoritus tai muu palvelus on vastaanotettu ja on tilatun mukainen.

Kunnanjohtajalla, hallintojohtajalla ja taloussihteerillä on oikeus hyväksyä tositteet koko talousarvion alueelta silloin kun varsinainen hyväksyjä on estyneenä tai muuta hyväksyjää ei ole määrätty.

87 § Toimivalta hankinnoissa ja sopimuksissa

Käyttötalouden talousarvion määrärahoilla tehtävistä hankinnoista ja sopimuksista päättää se viranhaltija, joka vastaa ko. yksikön talousarviosta, ellei jäljempänä olevasta euromääräisestä rajauksesta muuta johdu.

Hankinnan ennakoitua arvoa laskiessa arvon perusteena käytetään suurinta mahdollista maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvolisäveroa. Kokonaisarvoon lasketaan mukaan mahdolliset optiovuodet, palkkiot tai maksut koko sopimuskauden ajalta. Toistaiseksi voimassa olevassa sopimuksessa sopimuskaudeksi arvioidaan neljä vuotta. Leasing-vuokraus rinnastetaan hankintaan ja suuruus määritellään leasing-sopimuksen kokonaisarvon mukaan. Määräaikaisten sopimusten osalta hankinnan arvo on koko sopimuskauden kokonaisarvo.

Jos hankinnan, sopimuksen tai palvelunoston arvo on yli 60 000 €, päätöksen tekee lautakunta, hallintokeskuksen osalta kunnanhallitus.

Investointiosaan sisältyvät hankinnat hyväksyy se viranhaltija, joka on nimetty ko. hankkeesta vastaavaksi, mikäli hankinnan arvo on alle 60 000 €, muutoin päätöksen tekee asianomainen toimielin.

Yllä olevasta poiketen teknisen hallinnon toteuttamien hankkeiden osalta noudatetaan seuraavia toimivaltarajoja suunnittelusopimuksissa ja urakoissa:

Asia	päättäjä	raja-arvo
Suunnittelusopimukset	Teknisen osaston osastonjohtaja	enintään 60 000 €
	Tekninen lautakunta	yli 60 000 €
Urakat	Teknisen osaston osastonjohtaja	enintään 150 000 €
	Tekninen lautakunta	yli 150 000 €

Kaikki tässä pykälässä esitetyt rajat on esitetty 0 % arvonlisäverolla.

88 § Hankinnoissa noudatettava menettely

Tätä pykälää sovelletaan vain niihin hankintoihin, joissa ei ole noudatettava hankintalakia.

Kaikki kunnan hankinnat on toteutettava niin, että varmistetaan kokonaistaloudellisuus.

Mikäli hankinnan tai palvelunoston arvo ylittää 8 000 €, tulee hankinta kilpailuttaa kunnan hankintaohjeen mukaisesti.

Hankinnoissa noudatetaan kunnan hankintaohjetta.

9 luku

Ulkoisen valvonta

89 § Ulkoinen valvonta

Kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän.

Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja tämän säännön mukaisesti.

Sisäinen valvonta on osa johtamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää kuntakonsernin strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lainmukaisuutta, hyvän hallintotavan toteutumista sekä niihin liittyvien riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa. Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa.

90 § Tarkastuslautakunnan kokoukset

Tilintarkastajalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa. Tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Lautakunta ottaa itselleen sihteerin. Kokousmenettelyssä noudatetaan muutoin hallintosäännön 15 luvun määräyksiä.

91 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan

selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

92 § Sidonnaisuusilmoitukseen liittyvät tehtävät

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

93 § Tilintarkastusyhteisön valinta

Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä tilintarkastusyhteisön neljän tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

94 § Tilintarkastajan tehtävät

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123 §:ssä.

95 § Tarkastuslautakunnan antamat tehtävät

Tilintarkastaja voi ottaa tarkastuslautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan kanssa.

96 § Tilintarkastuskertomus ja muu raportointi

Tilintarkastuskertomuksesta säädetään kuntalain 125 §:ssä.

Tilintarkastaja ilmoittaa havaitsemistaan olennaisista epäkohdista viipymättä kunnanhallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja raportoi tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnan määräämällä tavalla.

10 luku

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

97 § Kunnanhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä

1. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat,
2. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
3. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

98 § Lautakunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä kaksi kertaa vuodessa.

99 § Viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kunnanjohtaja, osastonjohtajat, tulosalueiden johtavat viranhaltijat sekä yksiköiden päälliköt vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Osastonjohtaja vastaa, että osaston ja siihen kuuluvien tulosalueiden ja -yksiköiden valvonta on toimivalla tavalla järjestetty. Hänen on huolehdittava toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seurantaan palvelevan tiedonkulun ja raportoinnin järjestämisestä. Hänen on myös huolehdittava valvonnan järjestämisestä ja hoitamisesta osastollaan myös henkilöriskien ja omaisuuden vahinkoriskien osalta.

Yksiköiden esihenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

III OSA Valtuusto

11 luku

Valtuuston toiminta

100 § Valtuuston toiminnan järjestelyt

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kunnanhallituksen puheenjohtaja. Kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Ennen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien vaalia valtuusto päättää varapuheenjohtajien lukumäärästä.

Puheenjohtajisto valitaan valtuuston toimikaudeksi, ellei valtuusto valinnan yhteydessä toisin päättä.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päättä.

Valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä ja valtuuston sihteerinä toimii hallintojohtaja, jollei valtuusto toisin määrää.

101 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi

Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä ja puheenjohtajasta on annettava valtuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus. Kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen on allekirjoitettava ilmoitus.

Valtuustoryhmänä pidetään myös yhtä valtuutettua, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuusto hyväksyy valtuustoryhmien nimet. Nimi ei saa olla sopimaton. Puolueen valtuustoryhmästä eronneiden valtuutettujen muodostaman uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa puolueen valtuustoryhmän nimeen.

102 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa

Valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle valtuustoryhmään liittymisestä ja siitä eroamisesta. Liittymisilmoituksessa on oltava asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

103 § Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

12 luku

Valtuuston kokoukset

104 § Valtuuston varsinainen kokous ja sähköinen kokous

Valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (*sähköinen kokous*). Yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata valtuuston sähköistä kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

Valtuuston *suljettuun sähköiseen kokoukseen* voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

105 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Kokouskutsussa on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous ja ilmoitettava verkko-osoite sekä tila, jossa yleisö voi seurata kokousta. Kokouskutsussa on mainittava, jos osa kokousasioista käsitellään suljetussa kokouksessa.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään kuusi (6) päivää ennen valtuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus tai -velvollisuus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kunnan verkkosivuilla.

106 § Esityslista

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Valtuusto päättää, kuinka monelle varavaltuutetulle esityslista toimitetaan.

107 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti. Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

108 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Erityisestä syystä verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäinen kokousasia. Esityslistan liitteitä julkaistaan kunnan verkkosivuilla harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

109 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

110 § Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuston puheenjohtajalle ja kokouksen sihteerille.

Saatuaan valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan tai sihteerin on kutsuttava kokouksen alussa taikka esteellisyyttä koskevan asian käsittelyn alussa valtuutetun sijaan kuntalain 17 :§n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu.

Varavaltuutetut kutsutaan kokoukseen noudattaen heidän sijaantulojärjestystään.

111 § Läsnäolo kokouksessa

Kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä.

Kunnanhallituksen jäsenillä on läsnäolo-oikeus.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksen tekemiseen, jollei hän ole samalla valtuutettu.

Vaikuttamiselimet voivat nimetä valtuuston kokoukseen edustajansa ja heillä on puheoikeus toiminta-alaansa koskevissa asioissa. Edustajilla ei kuitenkaan ole läsnäolo-oikeutta valtuuston suljetussa kokouksessa.

Valtuusto päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

112 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Nimenhuudon jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoitettava välittömästi puheenjohtajalle. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle.

Kun varavaltuutettu osallistuu kokoukseen ja asianomaisen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan valtuutettu saapuu kesken kokouksen, tulee valtuutettu välittömästi varavaltuutetun tilalle.

Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustuon päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat.

Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuston menettäneen päätösvaltaisuuden, hänen on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

113 § Kokouksen johtaminen

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa säädetään kuntalain 102 §:ssä.

114 § Puheenjohtajan luovuttaminen varapuheenjohtajalle

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohtajan kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

115 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja, joka valitaan iältään vanhimman, kokouksessa paikalla olevan valtuutetun johtaessa puhetta.

116 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava paikaltaan. Jos asia käsitellään suljetussa kokouksessa, esteellisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyt selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava paikaltaan.

Henkilö, jonka esteellisyyden valtuusto ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

Esteellisyssäännöksiä sovelletaan kaikkiin, joilla on kokouksessa läsnäolo-oikeus tai –velvollisuus.

117 § Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Kunnanhallituksen ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos asian on valmistellut tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta, tarkastuslautakunnan tai tilapäisen valiokunnan ehdotus on pohjaehdotus.

Jos kunnanhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus. Jos ehdotus on peruutettu ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiassa, asia on poistettava esityslistalta.

118 § Puheenvuorot

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydettävä sähköisesti/selvästi havaittavalla tavalla tai toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydettyssä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa:

1. asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä,
2. puheenvuoron kunnanhallituksen puheenjohtajalle, kunnanjohtajalle sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, kun käsitellään kyseisen toimielimen valmistelemaa asiaa sekä
3. repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta siten, että ryhmäpuheenvuoro voi kestää 30 minuuttia ja muu puheenvuoro 15 minuuttia. Puhujan on pysyttävä käsiteltävänä olevassa asiassa. Jos hän siitä poikkeaa, puheenjohtajan on kehotettava häntä palaamaan asiaan. Jos puhuja ei noudata huomautusta, puheenjohtajan on kiellettävä häntä jatkamasta puhettaan.

Kokouspaikalla puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai puhujakorokkeelta.

Ryhmäpuheenvuorot käytetään puhujakorokkeelta.

119 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Asia, jota käsitellään ensimmäisen kerran valtuustossa eikä esityslistaa ole toimitettu kokouskutsun yhteydessä, pannaan pöydälle seuraavaan kokoukseen, jos vähintään neljäsosa läsnä olevista valtuutetuista pyytää asian pöydällepanoa. Muissa tilanteissa asian pöydällepanosta päätetään enemmistö päätöksellä.

120 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

121 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen valtuuston päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa valtuuston yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuston päätökseksi.

122 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

123 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys

Äänestys toimitetaan nimenhuudolla tai valtuuston päättämällä muulla tavalla. Jos äänestys on toimitettu muulla tavalla kuin nimenhuudolla, äänestys on vaadittaessa tai puheenjohtajan katsoessa sen selvyden vuoksi tarpeelliseksi toimitettava uudelleen nimenhuudolla. Äänestys toimitetaan avoimesti.

Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan:

1. Ensin otetaan äänestykseen kaksi eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin

jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan.

2. Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, otetaan ensin äänestykseen määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.
3. Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

124 § Äänestyksen tuloksen toteaminen

Puheenjohtaja toteaa äänestyksen tuloksena syntyvän päätöksen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määränemmistön kannatus tai yksimielisyys, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

125 § Toimenpidealoite

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpidealoitteen. Toimenpidealoite osoitetaan kunnanhallitukselle. Se ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

126 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Valtuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään 148 §:ssä. Pöytäkirja voidaan tarkastaa sähköisesti.

Valtuusto valitsee jokaisessa kokouksessa kaksi valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

127 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille

Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä säädetään.

13 luku

Enemmistövaali ja suhteellinen vaali

128 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, varsinaisen ja henkilökohtaisen varajäsenen muodostamat ehdokasparit on hyväksyttävä ennen vaalia.

Enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, jos yksikin sitä vaatii. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin. Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjän on taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvässä.

Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä. Äänestysliput annetaan valtuuston puheenjohtajalle puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä.

Äänestysliput sekä arvonnassa käytetyt liput on säilytettävä vaalipäätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, liput on säilytettävä suljetussa kuoressa.

129 § Enemmistövaali

Enemmistövaalissa äänen voi antaa kenelle tahansa vaalikelpoiselle ehdokkaalle tai ehdokasparille. Jos valittavia on enemmän kuin yksi, toimielimen jäsenellä on käytettävissään yhtä monta ääntä kuin on valittavia henkilöitä tai ehdokaspareja. Yhdelle ehdokkaalle tai ehdokasparille voi antaa vain yhden äänen ja kaikkia ääniä ei ole pakko käyttää.

Kun enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, kokouksen pöytäkirjantarkastajat toimivat samalla ääntenlaskijoina ja avustavat muutenkin vaalitoimituksessa, jollei valtuusto toisin päättä.

130 § Valtuuston vaalilautakunta

Valtuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Lautakunnassa on 5 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Valtuusto valitsee jäseniksi valituista lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Lautakunnan sihteerinä toimii valtuuston pöytäkirjanpitäjä, jollei valtuusto toisin päättä.

131 § Ehdokaslistojen laatiminen

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan tai ehdokasparin nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Vähintään kahden valtuutetun on allekirjoitettava ehdokaslista. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen 142 §:ssä tarkoitetut oikaisut.

132 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto

Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan.

133 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tarkastaa, ovatko ne asianmukaisesti laaditut. Jos listassa todetaan virheitä, annetaan asiamiehelle tilaisuus korjata virheet vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

134 § Ehdokaslistojen yhdistelmä

Ehdokaslistojen oikaisuja varten varatun määräajan päätyttyä vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, johon jokaiselle ehdokaslistalle merkitään järjestysnumero.

Ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista ehdokaslistojen yhdistelmä annetaan valtuutetuille tiedoksi ja luetaan ääneen valtuustolle.

135 § Suhteellisen vaalin toimittaminen

Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan. Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä valtuuston puheenjohtajalle äänestyslippunsa.

136 § Suhteellisen vaalin tuloksen toteaminen

Valtuuston puheenjohtaja antaa äänestysliput vaalilautakunnalle, joka tutkii niiden pätevyyden sekä laskee ja ilmoittaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntavaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka toteaa vaalin tuloksen valtuustolle.

14 luku

Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus

137 § Valtuutettujen aloitteet

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite esitellään kokouksessa ja annetaan allekirjoitettuna kirjallisena puheenjohtajalle. Aloitetta ei voi tehdä sellaisesta asiasta, jonka valtuusto on jo käsitellyt kuluvana taikka sitä edeltävänä kalenterivuonna erikseen tai talousarvioon taikka muuhun asiaan sisältyvänä.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitetun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden takia on ryhdytty. Valtuusto voi todeta, mitkä aloitteista on käsitelty loppuun.

138 § Kunnanhallitukselle osoitettava kysymys

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kunnanhallitukselle kirjallisen kysymyksen kunnan toiminnasta ja hallinnosta.

Kunnanhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kahden (2) kuukauden kuluttua kysymyksen tekemisestä.

Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään kannatettu ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta selvittämään kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä, asetetaanko tilapäinen valiokunta. Muuta päätöstä ei asiassa saa tehdä.

139 § Kyselytunti

Valtuutetulla on oikeus esittää kunnanhallitukselle kyselytunnilla vastattavaksi kysymyksiä kunnan hallintoa ja taloutta koskevista asioista.

Kyselytunti järjestetään ennen valtuuston kokousta, jollei valtuusto toisin päättä. Kyselytunti on julkinen.

Valtuuston puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kyselytunnilla. Kunnanhallituksen puheenjohtaja tai hänen määräämänsä vastaa kysymyksiin. Kysymyksiin vastataan saapumisjärjestyksessä, ellei puheenjohtaja toisin päättä. Vastauksen saatuaan kysymyksen esittäjällä on oikeus tehdä kaksi asiaan liittyvää lyhyttä lisäkysymystä. Kysymysten takia ei käydä keskustelua.

Kysymys on toimitettava kirjallisena kunnanvirastoon viimeistään neljä (4) päivää ennen valtuuston kokousta. Myöhemmin toimitetut kysymykset sekä kysymykset, joihin ei kyselytunnilla ehditä vastata, siirtyvät seuraavaan kyselytuntiin.

IV OSA

Päätöksenteko- ja hallintomenettely

15 luku

Kokousmenettely

140 §

Määräysten soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielinten kokouksissa sekä soveltuvin osin toimitus- ja katselmusmiesten kokouksissa. Luvun määräyksiä noudatetaan toissijaisina hallintosäännön muihin lukuihin nähden, jollei erikseen ole toisin määrätty.

141 § Toimielimen päätöksentekotavat

Toimielin voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (*sähköinen kokous*).

Toimielin voi myös tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (*sähköinen päätöksentekomenettely*).

Kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa, että sähköisiin kokouksiin ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

142 § Sähköinen kokous

Toimielin voi pitää kokouksen sähköisesti.

Suljettuun sähköiseen kokoukseen voi osallistua vain sellaisesta paikasta, jossa salassa pidettävät tiedot ja kokouksessa käydyt keskustelut eivät ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

143 § Sähköinen päätöksentekomenettely

Toimielin voi päättää asioita sähköisessä päätöksentekomenettelyssä kuntalain 100 §:n mukaisesti. Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

144 § Kokousaika ja -paikka

Toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan.

Valtuuston, kunnanhallituksen, lautakuntien ja jaostojen kokoukset pidetään Lapinlahden kunnantalolla, ellei toimielin yksittäisen kokouksen osalta toisin päättä. Tällöinkin kokous on pidettävä Lapinlahden kunnan alueella.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

145 § Kokouskutsu

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Jos esityslistalla, liitteissä tai oheismateriaalissa on salassa pidettäviä tietoja, asiakirjaan tehdään merkintä salassapidosta.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus, toimielimen päättämällä tavalla.

146 § Sähköinen kokouskutsu

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali voidaan lähettää sähköisesti. Tällöin kunnanhallitus tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

147 § Esityslistan ja liitteiden julkaiseminen kunnan verkkosivuilla

Esityslista julkaistaan kunnan verkkosivuilla samana päivänä, kun se lähetetään toimielimen jäsenille. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan salassa pidettävät tiedot sekä henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä. Verkossa julkaistavalta esityslistalta voidaan poistaa yksittäisiä kokousasioita, joihin ei liity erityistä tiedottamisintressiä tai mikäli erityisestä syystä asian valmistelua ei julkisteta ennen päätöksentekoa. Esityslistan liitteitä julkaistaan verkossa harkinnan mukaan ottaen huomioon kunnan asukkaiden tiedonsaanti-intressit.

148 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta sekä jatkokokouksen päätöksentekotavasta.

149 § Varajäsenen kutsuminen

Toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Kun jäsen on esteellinen jossakin kokousasiassa tai esteen vuoksi ei voi osallistua jonkin asian käsittelyyn, hän voi kutsua varajäsenen yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voivat toimittaa kutsun varajäsenelle.

150 § Läsnäolo kokouksessa

Toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus

- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla kunnanhallituksen kokouksessa kuntalain 18.2 §:n mukaan sekä
- kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla muiden toimielinten kokouksessa, ei kuitenkaan tarkastuslautakunnan eikä valtuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa eikä vaalilaissa säädettyjen vaalitoimielinten kokouksissa.

Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

Ympäristölautakunnan kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus myös teknisen osaston johtajalla.

151 § Kunnanhallituksen edustaja muissa toimielimissä

Kunnanhallitus voi 2 momentista ilmenevin rajoituksin määrätä muihin toimielimiin edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen kokouksessa. Edustajaksi voidaan määrätä myös kunnanhallituksen varajäsen tai kunnanjohtaja.

Kunnanhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakuntaan, valtuuston tilapäiseen valiokuntaan eikä vaalilaissa säädettyihin vaalitoimielimiin.

152 § Kokouksen julkisuus

Kokouksen julkisuudesta säädetään kuntalain 101 §:ssä.

Jos toimielin päättää pitää julkisen sähköisen kokouksen, yleisölle on järjestettävä mahdollisuus seurata kokousta internetin kautta sekä kokouskutsussa mainitussa tilassa.

153 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

154 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja, joka valitaan iältään vanhimman, kokouksessa paikalla olevan valtuutetun johtaessa puhetta.

155 § Kokouksen johtaminen ja puheenvuorot

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa ja toimielimen jäsenen puheenvuoroista säädetään kuntalain 102 §:ssä.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päättä.

156 § Kokouskutsussa mainitsemattoman asian käsittely

Toimielin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Jos esittelijän ehdotus on asian palauttaminen valmisteltavaksi, toimielin voi ratkaista asian päätöksellään vain perustellusta syystä.

157 § Esittelijät

Esittelijöinä toimivat, mikäli toimielin ei toisin päättä:

- Kunnanhallituksen esittelijästä määrätään hallintosäännön 3 §:ssä.
- Hyvinvointi- ja osallisuusjaoston esittelijänä toimii kunnanjohtaja.
- Sivistyslautakunnassa esittelijänä toimii sivistysjohtaja.
- Teknisessä lautakunnassa esittelijänä toimii tekninen johtaja.
- Ympäristölautakunnassa esittelijöinä toimivat rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri, jotka molemmat esittelevät omaan toimialaansa kuuluvat asiat. Yhteiset tai vastuultaan epäselvät asiat esittelee rakennustarkastaja.
- Keskusvaalilautakunnassa esittelijänä toimii keskusvaalilautakunnan sihteeri.

Esittelijän ollessa poissa tai esteellinen hänen sijaisekseen määrätty toimii esittelijänä.

Ympäristölautakunnassa esittelijänä voi toimia myös toimielimen toinen esittelijä.

Esittelystä tarkastuslautakunnassa määrätään hallintosäännön 90 §:ssä.

158 § Esittely

Asiat päätetään toimielimen kokouksessa viranhaltijan esittelystä. Vaalilaissa säädetyissä vaalitoimielimissä asiat päätetään kuitenkin puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Esittelijä vastaa esittelemiensä kokousasioiden asianmukaisesta valmistelusta ja on velvollinen tekemään toimielimelle päätösehdotuksen.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana (*pohjaehdotus*). Jos esittelijä on keskustelun aikana muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan, muutettu ehdotus on pohjaehdotus.

Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan, jollei toimielin toisin päättä.

Toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimielin voi tällöin päättää, että puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

159 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä ja poistuttava kokouksesta.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimeilimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa. Annettuaan pyydetyn selvityksen asianomaisen henkilön on poistuttava kokouksesta.

Henkilö, jonka esteellisyyden toimielin ratkaisee, saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain hallintolain 29 §:ssä tarkoitetussa poikkeustilanteessa.

Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

160 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

161 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja päättää keskustelun. Puheenjohtaja selostaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

162 § Ilman äänestystä syntyvän päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen toimeilimen päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa toimitielimen yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen toimitielimen päätökseksi.

163 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen.

Jos ehdotuksen tekijä ei ole paikalla äänestyksen alkaessa, hänen tekemänsä ehdotus katsotaan rauenneeksi eikä sitä oteta äänestykseen.

164 § Äänestys ja vaali

Äänestykseen sovelletaan muilta osin, mitä 12 luvussa määrätään äänestysmenettelystä valtuustossa. Vaalin toimittamista koskevat määräykset ovat 13 luvussa.

165 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Toimitielin valitsee itselleen pöytäkirjanpitäjän, ellei pöytäkirjanpitäjän tehtäviä ole määrätty jollekin viranhaltijalle tai työntekijälle tässä säännössä.

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimitielimen puheenjohtaja. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan kirjoittaa puheenjohtajan johdolla pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja kirjoitetaan kokouksen kuluessa ja tarkastetaan kokouksen päätyttyä tai viimeistään kokousta seuraavana päivänä.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Toimitielimen pöytäkirjaan merkitään ainakin:

Järjestäytymistietoina

- toimitielimen nimi
- merkintä käytetyistä päätöksentekotavoista (varsinainen kokous, sähköinen kokous, yksilöidään päätökset, jotka on tehty sähköisessä päätöksentekomenettelyssä)
- kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouksen keskeytykset
- kokouspaikka
- läsnä ja poissa olleet ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä
- kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Asian käsittelytietoina

- asiaotsikko

- selostus asiasta
- esittelijän päätösehdotus
- esteellisyys ja perustelut
- tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu
- äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos siten, että kunkin jäsenen kannanotto ilmenee pöytäkirjasta
- vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos
- asiassa tehty päätös
- eriävä mielipide

Muuna tietoina

- salassapitomerkinnot
- puheenjohtajanallekirjoitus
- pöytäkirjanpitäjänvarmennus
- merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta sekä
- merkintä nähtävänä pitämisestä yleisessä tietoverkossa, mikäli pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Pöytäkirjaan liitetään päätöksiä koskevat oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitukset sekä muutoksenhakukiellot.

Toimielimen pöytäkirjan sisältöä koskevia määräyksiä noudatetaan soveltuvin osin viranhaltijan ja luottamushenkilön tekemissä päätöksissä.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita pöytäkirjan laatimisesta.

166 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenelle

Kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin säädetään.

Muun viranomaisen pöytäkirja annetaan vastaavalla tavalla tiedoksi kunnan jäsenille, jos asianomainen viranomaisen katsoo sen tarpeelliseksi.

Kunnanhallitus antaa ohjeet salassapito- ja tietosuojavelvoitteiden huomioon ottamisesta annettaessa päätöksiä tiedoksi yleisessä tietoverkossa. Lautakunta voi antaa tarkentavaa ohjeistusta omalla toimialallaan.

16 luku

Muut määräykset

167 § Aloiteoikeus

Kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

168 § Aloitteen käsittely

Aloitteen käsittelee se kunnan viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimen kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.

Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta otettava toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

169 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

170 § Asiakirjojen allekirjoittaminen

Valtuuston ja kunnanhallituksen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa kunnanhallituksen puheenjohtaja tai kunnanjohtaja ja varmentaa hallintojohtaja, taloussihteeri tai asianomainen osastonjohtaja, jollei kunnanhallitus ole päättänyt toisin.

Valtuuston ja kunnanhallituksen toimituskirjan ja kirjelmän allekirjoittaa kunnanjohtaja ja varmentaa hallintojohtaja, taloussihteeri tai asianomaisen osaston osastonjohtaja tai asianomaisen vastualueen päällikkö tai kunnanhallituksen määräämä muu viranhaltija.

Muun toimielimen päätökseen perustuvan sopimuksen ja sitoumuksen allekirjoittaa toimielimen puheenjohtaja tai osastonjohtaja ja varmentaa osastonjohtajan alainen viran- tai toimenhaltija, jollei toimitilin ole päättänyt toisin.

Toimielimen pöytäkirjanotteen allekirjoittaa pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Toimielimen asiakirjoista annettavat otteet ja jäljennökset todistaa oikeaksi pöytäkirjanpitäjä tai muu toimielimen määräämä henkilö.

Viranhaltija allekirjoittaa päätökset, sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat päättämässään asioissa.

Valmistelua koskevat asiakirjat allekirjoittaa asian valmistelija.

171 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta vastaanottaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja sekä kunnanjohtajan valtuuttama viranhaltija.

Todisteellisen tiedoksiannon voi kunnan puolesta lautakunnan toimialalla vastaanottaa lautakunnan puheenjohtaja ja lautakunnan toimialan johtava viranhaltija.